

“ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ”

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ έτησία δραχμαί 12.
ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ δραχμαί 2

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Οδός Χαριλάου Τρικούπη 22"

ΤΕΥΧΟΣ 194 - 195
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ 1917

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Η «Ερμηνεία της ζωγραφικής τέχνης» (τέλος) υπό Α. Ξυγκοσμούλου.
- Σονέττο, υπό Αγγρέου Δόξα.
- Μειδιάματα.
- Αρμονία. Τα μαλλιά της, υπό Αμαράντου.
- Σαϊμπη, υπό Ρεων. Ραζέλου.
- Η σφραγίς της Αθηνάς.
- Ραβέννα, υπό Ch. Diehl, (Συνέχεια).
- Ποικίλη σελίς.
- Σπύρος Σαμάρας.
- Η Καλλιτεχνική έκθεσις του «Συνδέσμου των Ελλήνων καλλιτεχνών», υπό Κ. Θεατρική Έπιθεώρησις, υπό Κ. Σημειώσεις ενός μηνός, υπό Δάσκιος.
- Γράμματα και Τέχνη.

ΕΙΚΟΝΕΣ

- Ο Ίησους του Πανσελήνου.
- Η νέα σφραγίς του Δήμου Αθηναίων.
- Σπύρος Σαμάρας.

Παρακαλούνται οι κ. κ. συνδρομηταί της «Πινακοθήκης», οι εν ταῖς επαρχίαις και τῷ ἔξωτερικῷ ὄσοι λαμβάνουν τὸ φύλλον, ὅπως ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν των τοῦ ἀρξαμένου ἔτους διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς ἵνα μὴ εὐρεθῆ ἢ διευθυνσις εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην καὶ διακόπη τὴν ἀποστολὴν, πολυδάπανον ἄλλως τε ἤδη ὡς ἐκ τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως.

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ

Συνδρομητῆ. — Διὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Βασιλέως αἱ ἰδιωτικαὶ ἐισφοραὶ ἐπανοπίστη καὶ μὴ ὑπερβαίνουν τὴν δραχμὴν, ἵνα ἀποβῇ ὁ ἔρμος λαϊκότερος.

Ποιητῆ. — Τὸ ἐφετινὸν βραβεῖον Βοναπάρτου ἀπενεμήθη εἰς τὸν Δ' Ἀννοῦταιο καὶ εἰς τὸν Ἀνδρέαν Ἀλλοῖ.

Καλλιτέχνῃ. — Διὰ τὸ μετάλλιον τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν ὡς πρὸς τὴν ζωγραφικὴν τῆς διέτις:

1917—1918 μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἶνε ὁ πρόεδρος Νικολαοῦ, ὁ κ. Ἰακωβίδης καὶ συμπληρωματικὰ οἱ κ. κ. Σ. Σκουλοῦδης, Γ. Καντατζόγλου καὶ Σ. Ράλλης.

Δεσποινίδι Δ. — Ἀδίκως ἐλυπήθητε. Ἡ Μαρτίνη ἦν καὶ εἶνε ὑπὲρ ποτὲ καλὰ εἰς τὴν ἰγείαν τῆς. Τὴν πέθανε ἕνας φροσὸρ δημοσιογράφος.

Περὶ γῶ. — Μία ἔφημερις ἔστη ἀναφέρει κατὰ περιεργότερον. Εἰς τὴν Αὐστρίαν ἀπέθανεν ὁ Λέρχ, τοῦ ὁποίου 15 υἱοὶ ἦσαν εἰς τὸ μέτωπον τοῦ πολέμου. 7 ἐφανεύθησαν, 3 ηξιαλωτίσθησαν καὶ 5 μαχονταὶ εἰσέτι...

Φιλοτέχνῳ. — Ἡ Μακόφσκα, εἶνε Πολωνίς, ἠθοποιὸς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θεάτρου τῆς Πετροπόλεως. Φημιζεταὶ διὰ τὴν καλλονὴν τῆς καὶ δικαίως τὴν θαυμάζετε εἰς τὸν κινηματογράφον.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ἀριθ. 8488.

Παρακαλοῦνται πάντες οἱ κατοικοὶ τῆς πόλεως πρὸ τῆς οἰκίας τῶν ὁποίων ἐτοποιηθήσαν λυχνιαὶ ἀσετυλίνης ὅπως εὐαρεστούμενοι γνωστοποιῶσιν ἐκάστοτε καὶ εἰς τὸ τμήμα τοῦ Φωτισμοῦ τὴν ὄραν τῆς ἀφῆς, τῆς ἀτελείας τῶν λυχνιῶν κατὰ τὸν φωτισμόν, ἂν ταυτέστι πλημμελῶς φωτίζουσιν αὐταί, τὴν τυχόν μὴ λαβοῦσαν χώρα ἀφῆν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν πρόωρον καὶ αὐτόματον ἐκείνων σβέσειν. Ὑπὸ τὰς σήμερον περιστασεῖς, καθ' ἃς ἀπέμεινεν ἡμῖν ὁ δι' ἀσετυλίνης φωτισμὸς τῆς πρωτευούσης καὶ μάλιστα μέσθ λυχνιῶν ἀτελῶν, ὡς εἶνε πάσαι αἱ ἐντοπίαι κατασκευῆς τοιαῦται, ἐκαστος τῶν κατοίκων δέον τὸ ἐπ' αὐτῶν ἐπιτηρεῖν καὶ χάριν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἄλλως γνωστοποιῶν τ' ἀνωτέρω, διὰ τὴν ἐγκαίριον ἀπὸ μέρους τοῦ τμήματος λήψιν μέτρων πρὸς ἀποκατάστασιν του στοιχειωδεστάτου, πλὴν ἀπαραίτητου τούτου φωτισμοῦ. (Ἐκ τοῦ γραφείου τοῦ τμήματος φωτισμοῦ)

ΤΟ
ΑΤΤΙΚΟΝ
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ ΑΡΙΘΜΟΣ 10-28

Ἡ μεγαλύτερη καὶ πλουσιωτέρα σίνουσα τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἐξάμλλη, τῶν τελευταίων καιρῶν τῆς Εὐρώπης. Ἐπὶ τῆς ἡμέρας τοῦ ΑΤΤΙΚΟΥ περιλαμβάνονται τὰ σοβαρώτερα γεγονότα τῆς ἡμετέρας καὶ παλαιῆς ἐποχῆς. Ἱστορικά—Πολιτικά—Κοινωνικά—Οἰκογενειακά—Ἐπιστημονικά—Φυσικά—Παράδοξα—Περὶεργα—Γραμμικά—Κωμικά

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
ΣΠΗΛΙΟΥ Ι. ΧΑΡΑΜΗ
ΟΔΟΣ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 27
Τμήμα ἐσωτερικῶν ἀρρώστων διὰ θεραπειὰς καὶ ἐγχειρήσεις ὄλων τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων.

Ο Ίησους του Πανσελήνου.

Η «ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ», ΚΑΙ Ο ΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ

II
Ἦναγκάσθη νὰ κῆμω τόσον μακρὸν λόγον περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ ἱερομονάχου Διονυσίου καθ' ὅσον τοῦτο εἶνε ἡ μόνη σχεδὸν πηγὴ ἐξ ἧς μανθάνομεν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἑρμηνεῖα ζωγράφου Πανσελήνου. Τὸ χωρίον τῆς Ἐρμηνείας, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τοῦ Πανσελήνου ἔχει ἐν πρωτοτύπῳ ὡς ἐξῆς:
«...σπουδάζοντας παιδιόθεν καὶ μιμούμενος κατὰ τὸ δυνατόν μοι τὸν ἐκ Θεσσαλονίκης οἰκὴν σελήνης λάμπαντα κύρ Μανουὴλ τὸν Πανσελήνον ἀπὸ τε τῆς εἰκονισθείσας παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰκόνας τε καὶ περικαλλεῖς ναοῦς ἐν τῷ ἁγιονύμφῳ ὄρει τοῦ Ἄθω» ὅστις καὶ λάμπων ποτὲ εἰς τὴν ζωγραφικὴν ταύτην ἐπιστήμην ὡστὴν ἡ χρυσολαμπροκίνητος σελήνη ὑπερηγόνησε καὶ κατεκάλυψε μὲ τὴν θαυμαστὴν τέχνην του ὅλους τοὺς παλαιούς καὶ νέους ζωγράφους ὡς τὸ δείχνουν σαφέστατα αἱ ἐν τοῖς ναοῖς καὶ πῖναξί ὑπ' αὐτοῦ εἰκονισθείσας εἰκόνες, καὶ τοῦτο θέλει τὸ καταλάθῃ ὁ καθεὶς καλῶτα ὅπου νὰ μετέχῃ ὅπως οὖν ἀπὸ τῆς ζωγραφικῆς, ὅταν ἐπιμελῶς τὰς στοχασθῆ καὶ τὰς θεωρήσῃ».
Αὐτὰ εἶναι αἱ ὀλίγαι πληροφορίες τὰς ὁποίας μᾶς παρέχει ὁ ἱερομόναχος Διονύσιος περὶ τοῦ πολυθρύλλητου Πανσελήνου.
Πότε ὁμως ἐζησεν οὗτος; Ἰδοὺ τὸ μέγα πρόβλημα. Περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐζησεν ὁ ἀτυχῆς οὗτος διδάσκαλος, ὁ ὁποῖος δὲν κατόρθωσε εἰς κανένα αἰῶνα νὰ εὐρη ἀσυλον ὀριστικόν, ὡς προσφύεστατα λέγει ὁ Bayet, πλείστα ὅσα ἔχουσι μέχρι τοῦδε γραφῆ.
Παραλείπων παλαιωτέρας γνώμας πάσας σχεδὸν ἐσφαλμένας καὶ μερικὰς ἐντελῶς ἀπιθάνους, ὅπως εἶναι ἡ τοῦ Gregorovius ὁ ὁποῖος εἰς μίαν παρέκκλισιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας λέγει περὶ τοῦ Πανσελήνου, ὅτι προῆλθεν ἐκ μονῆς τινος τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἦτο σύγγρονος τοῦ Βασιλείου II τοῦ Βουλγαροκτόνου (976—1025), καὶ ἄλλων τινῶν τοποθετούντων αὐτὸν εἰς τοὺς ἰδίους περιόπου χρόνους, μεταξὺ δηλαδὴ τοῦ 11^{ου} καὶ 13^{ου} αἰῶνος, ἔρχομαι εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου διαδοθείσας ψευθεῖς παραδόσεις. Οὗτος εἰς διάφορα ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντα ἔργα ἀπαριθμεῖ πέντε τὸν ἀριθμὸν Πανσελήνους διαφόρων ἐποχῶν, ἐξ ὧν εἰς μὲν ἐζησε δῆθεν περὶ τὸ 518 μ. Χ. εἰς δὲ ἄλλος κατὰ τὸ 1032—1085.
Οὕτω δὲ προέκυψεν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει παρὰ τοῖς κληυγῆραις μία ψευδὴς παράδοσις, ἐξ ἧς παρεσύρθησαν πολλοὶ ξένοι ἐρευνηταὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὁ Langlois, ὁ ἀββᾶς Neyrat καὶ ἄλλοι.
Ἡ ἐπιμονὴ δὲ αὐτῆ νὰ τοποθετῶσι τὸν Πανσελήνον εἰς τοὺς πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων χρόνους προήρχετο κυρίως ἀπὸ τὴν εἰς τὴν Ἐρμηνείαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ὡς εἶδομεν, Σιμωνίδου δοθείσας ψευθεῖς χρονολογίαν 1458. Κατὰ τὸ ἔτος ὁμως 1884 ὁ Παπαδόπουλος-Κεραμεὺς ἀνεκάλυψεν ἐν σημείωμα τὸ ὁποῖον ἐφάνη, ὅτι θὰ ἔρριπτεν ἀρκετὸν φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οὗτος δηλαδὴ εἰς ἐν χειρογράφων τῆς Λέσβου, προερχόμενον ἴσως ἐξ Ἀγίου Ὄρους, εὗρε σημείωμα ἔχον ὡς ἐξῆς: «Ἐχειροτονήθη ὁ υἱός μου ὁ Πανσελήνος ἔτους ζξξ' (1558) ἐν μηνί Ἰουλίῳ β' ἔτη ἀπὸ χειροτονίας μου ἔτος ςλς' ἰνδ. α' (1528)—ἔτος ἀπὸ κτίσεως τοῦ ναοῦ τοῦ μεγάλου Γεωργίου Ἰσμα' (1533) καὶ ἀπὸ τῆς καλογραφῆσεως ἡγουν ὅπου ἐστορσθη (=ἐξωγραφῆθη) ἔτος ςξβ' (1554)» Πρόκειται δηλαδὴ περὶ σημειώματος τὸ ὁποῖον ἔγραψεν ὁ πατήρ τοῦ Πανσελήνου, ἱερεὺς ὡς φαίνεται, χάριν ἀναμνήσεως. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὸ σημείωμα τοῦτο ὁ Πανσελήνος ἐζησε κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα. Ἐν τούτοις τὸ σημείωμα τοῦτο δὲν φαίνεται λύον τὸ ζήτημα, καθ' ὅσον δὲν εἶνε βέβαιον ἂν ὁ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενος Πανσελήνος εἶναι πράγματι ὁ περίφημος ζωγράφος, ἂν καὶ

αί τελευταία έρευναί κλίνουσι νά βεβαιώσουν ότι ούτος πράγματι ήκμασε κατά τήν εποχήν ταύτην. Τέλος υπήρξαν και τινες οί όποιοί απέλιπσθέντες νά εύρωσι τήν εποχήν καθ' ήν πράγματι έζησεν ούτος, τόν άνεκήρυξαν μυθικόν πρόσωπον μη ύπάρξαν ποτέ έν τή πραγματικότητι.

Πάσας τάς διαφόρους ταύτας γνώμας συνοψίζει τέλος ό Diehl ώς έξής: «Υπεστήριξαν, ότι έζησεν ούτος, κατά τόν 11ον και 12ον αιώνα, εις τά πρώτα έτη του 14ου και τέλος πολύ πιθανότερον εις τό πρώτον ήμισυ του 16ου αιώνα».

Πράγματι δέ, ώς είπομεν και άνωτέρω, ή τελευταία αύτη χρονολογία τείνει νά επικρατήσῃ και τούτο καθ' όσον αύτη συμφωνεί και προς τά πορίσματα των περί τής Έρμηνεύσεως έρευνών και προς τήν έπιγραφήν του Πρωτάτου των Καρυών, περί τής θ' ή γίνη κατωτέρω λόγος, και όπου θεωρείται βέβαιον, ότι εργάσθη ό διδάσκαλος.

Και ταύτα μόν όσον άφορά τόν χρόνον καθ' όν έζησεν ό Πανσελήνος. Άλλά περί των έργων του είναι τούλάχιστον τίποτε περισσότερον γνωστών;

Ό Διονύσιος πλήν φορητών εικόνων γενομένων υπό του διδασκάλου αναφέρει άριστως και τήν διακομήν των Άθωνικών ναών. Ποιοιδίως ναοί του "Αθω έζωγραφήσαν ύπ' αυτού; "Αν πιστεύσῃ κανείς τούς "Αγιορείτας καλογήρους αί τοιχογραφίαί όλων σχεδόν των άθωνικών ναών είναι έργα αυτού. Έν τούτοις επισταμέναι, άν και άτελείς άκόμη, έρευναί απέδειξαν, ότι έργα ίσως πραγματικά του Πανσελήνου είναι αί τοιχογραφίαί του εις τόν Πρόδρομον αφιερωμένου Παρεκκλησιού έν τῷ Πρωτάτῳ των Καρυών, αί όποιαί φέρουσι έπιγραφήν χρονολογημένην του 1526. "Ιδιαίτερον σημασία από τεχνικής άπόψεως εις τάς τοιχογραφίας ταύτας έχουσι αί παραστάσεις τής Γενήσεως του Χριστου και των Έσοδειων τής Θεοτόκου. «Αί γυναίκες εις τά συνθέσεις ταύτας, γράφει ό Bayel, έχουσι τό σῶμα ύψηλόν και κομψόν, ζωηρόν δέ τό βήδισμα, αί αναλογίαι των μορφών είναι ακριβείς και εις τά πρόσωπα με τά κανονικά χαρακτηριστικά λάμπει ώραιότης πλήρης χάριτος». "Ο δέ Diehl προσθέτει: «Οιουδήποτε έργα και άν είναι αί τοιχογραφίαί αύται, παρατηρεί τις όμως εις αύτας μοναδικήν χάριν και γλυκύτητα, προσεκτικόν επιζητήσιν αισθήματος, έκφράσεως και ζωής. Εις τήν σύμβειν ύπάρχει κίνησις, εις δέ τās στάσεις κομψότης και αγάπη προς τήν φυσικότητα, ή όποία φθάνει εις τά όρια του ρεαλισμού. "Ο χρωματισμός είναι αξιοσημείωτος διό τήν λάμψιν και τήν όρσοσρότητά του.» "Επίσης έργον αυτού θεωρείται και ή παράσταση του παιδός "Ιησου επί του υπερθύρου τής πύλης του ναρθηκος έν τῷ Καθολικῷ του Πρωτάτου των Καρυών (τής τοιχογραφίας ταύτης έγχρωμον εικόνα εδημοσίευσεν ό καθηγητής κ. Λάμπρος έν τῷ «Περνασφ» τόμ. V 1881 και κατόπι εις

τάς Μικτάς σελίδας του). Εις τά έργα ταύτα ό Ouspensky προσθέτει ως γνώσια τοιαύτα του Πανσελήνου και τās τοιχογραφίας τής Μαλυθοκλήσιας, γενομένας κατά τό 1537)8, και του Χιλιαναρίου, του έτους 1571.

Ό δέ Bayel ως και ό Παπαδόπουλος-Κεραμεύς προσεπάθησαν ν' άνευρωσιν έν "Αγίῳ "Ορει τήν έν τῷ σημειώματι τής Λέσθου αναγραφόμενην έκκλησίαν του "Αγ. Γεωργίου, ήτις αναφέρεται ως ζωγραφισθείσα υπό του Πανσελήνου. Τοιαύτην δέ άνευρον μόνον τήν μικράν έκκλησίαν έν τῇ μονῇ Ξενοφώντος όπου μαρτυρείται έκ των έπιγραφών, ότι κατά τό 1545 έζωγραφήθη υπό τινος άνωνύμου κατά δέ τό 1564 υπό του μαθητού του Πανσελήνου, του Κρητός Θεοφάνους. Εις τόν άνωνωμον τούτον ζωγράφου του 1545 διαβλέπουσι τόν Πανσελήνον. Τήν δέ διαφοράν μεταξύ του σημειώματος τής Λέσθου αναφερόντος ως χρόνον ζωγραφίσεως τό 1554 και τής χρονολογίας τής έπιγραφής 1545 ό Παπαδόπουλος-Κεραμεύς προσπαθεί νά εξηγήσῃ ως προερχομένην πιθανώς έκ λάθους τής μνήμης του πατρός του Πανσελήνου αντιστρέψαντος τήν τάξιν των δύο τελευταίων ψηφίων. "Οπως και άν έχῃ τό πράγμα, ό ταυτισμός ούτος είναι λίαν άμφίβολος.

Τέλος ό Bayel κάμνει τήν σκέψιν μήπως και υπό τό τουρκικόν επίχρισμα των έκκλησιών τής Θεσσαλονίκης, εξ ής κατήγετο ό Πανσελήνος και εις ήν πιθανώς εργάσθη, ύπάρχουσιν έργα αυτού. Μετά τινος δέ ένδοιασμού όμιλει περί των τοιχογραφιών των διαφανομένων υπό τό επίχρισμα έν τῷ ναῷ τής Θεοτόκου (Kazandjilar-djami). Αί τοιχογραφίαί όμως αύται, ως ήδυνήθην νά παρατηρήσω, είναι, τούλάχιστον του κυρίως ναου, πολύ παλαιότεραι των χρόνων του Πανσελήνου άνερχόμεναι εις τούς κυρίως βυζαντινούς χρόνους, ως θέλω προσεχώς αποδείξει.

Πάντα ταύτα όμως είναι εικασίαί και υποθέσεις. Έπομένως μένει πολύ σκότος γύρω εις τό όνομα και τό έργον του τόσο ένδημηθέντος τούτου ζωγράφου, ως λίαν προσφωώς γράφει ό Diehl.

Έάν όμως τόση άοριστία περιβάλλει τό πρόσωπον και τό έργον του άσυλλήπτου τούτου ζωγράφου, τόν όποιον ό Didron αποκαλεί Ραφαήλ ή Giotto τής Βυζαντινής τέχνης, δυνάμεθα έν τούτοις νά λάβωμεν μίαν ιδέα τής τέχνης του από των μετά μεγαλυτέρας έπιμονής αποδιδόμενων εις τήν τοιχογραφίαν του παιδός "Ιησου έν τῷ Πρωτάτῳ θά διακρίνωμεν μερικά των χαρακτηριστικῶν τής τέχνης του Πανσελήνου. Και πρώτον είναι βέβαιον ότι τόν τύπον του έξηλωμένου παιδός "Ιησου δέν εδημιούργησεν ό ίδιος. "Ηδη μεταξύ των τοιχογραφιών τής Περιβλέπτου έν Μιστρά (14ος αίων) εύρίσκομεν όμοίαν παράστασιν του "Ιησου, εικονιζομένου

όμως ως Έμμανουήλ με χαρακτηριστικά δηλαδή έφήβου άγενείου και άμύστακος. "Ωστε τόν τύπον εύρεν έτοιμον ό Πανσελήνος. "Εκείνο όμως τό όποιον είναι χαρακτηριστικόν και δεικνύει τήν τέχνην αυτού είναι, ότι έτελειοποίησε τήν παράστασιν από τεχνικής άπόψεως. "Η ξηρά και γωνιώδης φυσιογνωμία του "Ιησου του Μιστρά μετεβλήθη εις ώραιάν παιδικήν μορφήν πλήρη ζωής. Τό σχέδιον εις τό έργο του Πανσελήνου είναι πολύ τελειότερον από τόν Μιστράν. Ούτω λοιπόν εξεταζόμενος ό Πανσελήνος δύναται νά θεωρηθῃ ως πιστός τηρητής τής παλαιάς εικονογραφικής παραδόσεως, όπως αύτη διεμορφώθη κατά τήν εποχήν των Παλαιολόγων, εις τήν όποιαν όμως έπέφερε σπουδαίας τελειοποιήσεις ως προς τό τεχνικόν μέρος. Εις τήν τεχνικόν όμως ταύτην τελειοποίησιν πολύ έπέδρασε και ή "Ιταλική "Αναγέννησις, ως όρθώς παρατηρήθη υπό πολλών. «"Η γνώσις τής Ιταλικής τέχνης του 15ου αιώνα, γράφει ό Dalton, παρέστρεψεν εις αυτόν τά μέσα νά δώσῃ νέαν ζωήν εις τούς παλαιούς βυζαντινούς τύπους.» Κατά δέ τόν Wulff ή επίδρασις αύτη τόν έβοήθησε «εις τήν τελειοποίησιν του ζωγραφικού ρυθμού» ούτως ώστε και τό σχέδιον νά γίνῃ ακριβέστερον και αί αναλογίαι όρθότεραι. Χάρις δέ ακριβώς εις τās άρετάς ταύτας ή επίδρασις του επί τής άθωνικής ζωγραφικής των μετέπειτα χρόνων υπήρξε μεγάλη. "Εκτός δέ τούτου έμόρφωσε ως φαίνεται και πλείστους μαθητάς, ών γνωστότερος είναι ό άνωτέρω άναφερθείς Θεοφάνης ό Κρης ό όποιος, ως αποδεικνύεται εξ έπιγραφών, άφού προηγουμένως, κατά τό 1528, εργάσθη έν Μετεώροις μετέβη κατόπι εις τό "Αγιον "Ορος όπου κατά τό 1535 έζωγράφησε τό Καθολικόν τής Λαύρας, κατά τό 1546 τήν έκκλησίαν τής

μονής Σταυρονικήτα και κατά τό 1564, ως είδομεν, τόν ναρθηκα τής έκκλησίας του "Αγίου Γεωργίου έν τῇ μονῇ Ξενοφώντος.

Τά δέ έργα του Πανσελήνου συνεχώς άντεγράφοντο υπό των μεταγενεστέρων ζωγράφων. Τού γενομένου δέ τούτου, τό όποιον αποδεικνύει πόσην φήμην είχεν αποκτήσει ό διδάσκαλος και πόσον εξετιμώοντο τά έργα του, αναφέρω έν μόνον παράδειγμα. Ούτω ή μεμονωμένη μορφή του παιδός "Ιησου έν τῷ Πρωτάτῳ περί τής έγέμετο ήδη λόγος και ή όποία έχει έμπνευσθεί εξ ένός χωρίου τής Γενέσεως (μθ. 9), ή μεμονωμένη αύτη μορφή κατά τόν τύπον τόν όποιον έδωκεν εις αυτήν ό Πανσελήνος, άνευρίσκειται εις όλους σχεδόν τούς άθωνικούς ναούς κατά γράμμα αντιγεγραμμένη. Εύρίσκομεν δέ ταύτην πολλάκις όχι μόνον μεμονωμένην, αλλά αποτελούσαν μέρος και μεγαλυτέρων παραστάσεων όπως έν τῇ μονῇ Δουλειαρίου όπου αποτελεί μέρος συνθέσεως περιπτώσης τήν Θεοτόκον θαυμάζουσαν και περιποιουμένην τόν παιδα "Ιησου.

Τέλος τόν Πανσελήνον ακολουθοῦσι συχνά, ως παρατηρεί ό Wulff, και οί ζωγράφοι τής Κρητικής σχολής, μιμνῶν τῶν κριών μεγάλων αγιογραφικῶν σχολῶν αί όποιαί ήκμασαν μετά τήν άλωσιν τής Κωνσταντινουπόλεως υπό των Τούρκων. "Η τοιαύτη δέ επίδρασις του διδασκάλου επί τούς Κρήτας τεχνίτας δύναται νά θεωρηθῇ μάλλον έμμεσος προερχομένη πιθανώτατα έκ του μαθητού αυτού Θεοφάνους ό όποιος, ως είπομεν, ήτο Κρης τήν καταγωγήν και φαίνεται ότι μετά τήν διαμονήν του έν "Αγίῳ "Ορει θά επανήλθεν εις Κρήτην, όπου μετέδωκε τήν τέχνην τήν όποιαν είχε διαχῆθαι πλῆσιον του Πανσελήνου.

Α. ΞΥΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΟΝΕΤΤΟ

"Ολα του κόσμου εινε συνήθεια,
Αίσθημα πλάνο, ιδεατό,
Ψέμα 'ς τή σκέψη αγαπητό,
Π' οὐδὲ τὴν ξέρει τὴν ἀλήθεια.

Κι' ἔτσι, χαρὰ και θλίψη πλῆθια
Μοιάζουν γιὰτ' ἔχουσε κοινὸ
Πῶς αὐτὰ αἰσθημάτων εἶν' ποῦ
Μὰς συνταράζουνε τὰ στήθια.

Κι' ἀφού ἀκραις εἶνε αὐτὰ τὰ δύο
Γιὰ τὸν ἀνθρώπινὸ μας βίον
"Οπου τὰ λόγια κυβερνοῦν,

"Ο,τι σ' ἀρέσει, ἀνθρώπε, σκέψου.
"Σ ὁμορφὴ πλάνηά ποκλανέψου,
Κι' ἔτσι θὰ 'νοιώσης πῶς νικοῦν!

ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΑΣΑΣ

ΜΕΙΔΙΑΜΑΤΑ

Περί συναυλιῶν.
— "Οταν τραγουδῇ, τὴν θαυμάζω.
— Γιὰ τὴν φωνὴν τῆς;
— Γιὰ τὸ θάρρος τῆς.

Ἐνῶ φυσᾷ ἄνεμος.
— Τί κακὸ αὐτό... "Ο ἄνεμος θὰ μὲ πάρη...
— Ἐννοια σου, γυναῖκα, αὐτὴν τὴν βλακείαν τὴν
εἶχα μόνον ἐγώ...

Παρομοία Ἑλληνογαλλικὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ.
Μεταξὺ καλλιτεχνῶν προκειμένου περὶ ἄρτου.
— Καὶ γιὰτὶ ἐργαζόμεθα λοιπὸν;
— Ἀἴρετ ποῦρ λ' ἄρετ...

Αἰ φίλοι.
— Εἶνε πολὺ νόστιμη ἡ Ἑλενίτσα...
— Καλὲ τί λές; Ἐχει ἕνα στόμα μιά πῆχυν...
— Καὶ εἶνε και λίγο καμποῦρα...

ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ ΤΗΣ

ΝΑΣ βόστρυχος πυκνός τών μαλλιών της εμπρός μου. Τόν έκοψε για χάρι της αγάπης μου και μου τόν έδωσε για ανάμνησι με ένα γλυκύπικρο χαμόγελο.

Τόν έχω εμπρός μου. Τόν καμαρώνω. Τόν πέφνω και τόν φιλώ, σαν να φιλώ αυτή την ίδια.

Είπε ή τριχες αυτές, ή κασιανές, ή ουιλπνές, ή μεταξένιες. που έπεφταν έως τώρα σης πλάτες της της γυνής, αυτές που κάθε πρωί τες χάιδευαν τα κάτασπρα δάκτυλά της, αυτές που στολίζουν το έμορφο κεφαλάκι της, το έκφραστικό, το γεμάτο ζωή και αίσθημα. Είπε ή τριχες αυτές ένα κομματάκι από το σόμά της.

Κρατώ σφιχτά τα μαλλιά της, — τα βλέπω άχόρταστα, τα άκουμπώ στα χείλη μου με στοργή. Ένα μυστικό άρωμα κλονίζει το κορμί μου. Μια επιθυμία γιγάντια ανοίγει τα χείλη μου. Ένας πόθος ήδονικός θολώνει τα μάτια μου. Είσιπνέω την αναπνοή της σαν φιλώ τα μαλλιά της. Είπε κάτι δικό της, είχε αυτή ή ίδια.

Ένα ροζ κορδελλάκι καλλιτεχνικά δεμένο, κρατεί της τριχες ένωμένες. Έτσι μās κρατεί ένωμένες και της ψυχές μας ένα άόρατο κορδελλάκι ροζ—ή αγάπη. Κάθε τριχά και μιά άλυ-

οίδα της καρδιάς μου. Έτσι και ή αγάπη κρατεί σφιχτά της ψυχές μας άγκαλιασμένες, σαν άδελφές δίδυμες...

Απόψε θα βάλω τα μαλλιά της στο προσκεφάλό μου. Θα ιδώ μαζί τους γλυκά όνειρα, πώς θάμαστε άγκαλιασμένοι σ' ένα άτέλειωτο φιλή αγάπης βαθείας.

Ω τα μαλλιά σου! Εύλογημένα τα χέρια που τ'άκουσαν. Μου χάρισαν μιά μεγάλη έδνηχία. Τώρα σε νοιάθω πειά πολν δική μου. Μās συνδέει κάτι δικό σου, που το κρατώ στα χέρια μου. Η τριχες αυτές γίνονται νήματα ζωής που θα μās συνδέουν παντοτεινά.

Όλες ή τριχες ή μιά κοντά στη άλλη, άχώριστες, συνεστραμμένες εις ένα κύκλον. Έως τώρα έστύλιζαν το έμορφο κεφαλάκι σου. Τώρα ουιλίζουν τη πονεμένη μου καρδιά. Και αν άγρια ή Μοίρα θελήσει να κόψει την ήγάπη μας, ή τριχες αυτές θα γίνουν φείδια να την φαρμακώσουν. Και όταν έλθη ή έστειρη σιγμή, μαζί μου τα μαλλιά σου θα πάρω. Θα τάχω σιην αιώνια νύκτα του τάφου για φως. Θα μου είχε έλαφρότερο το χώμα άφου και θάχω δικό σου. Έκει κανείς δεν θα μπορεί να μās χωρίση. Θάχω τα μαλλιά σου και θάχω μαζί μου τόν κόσμον όλον.

Ω μαλλιά μεταξένια, μαλλιά της αγάπης μου. Σās φιλώ και φιλώ εκείνη που σās είχε. Σās κρατώ, σās σφιγγώ. Είλαθε ή ζωή μου, ή χαρά μου!

AMARANTOS

ΣΑΙΞΠΗΡ

Ό Φόβος, ή Ταπεινώσι, ή Βία, ή Τυραννία, Χρόνια πολλά άρμενίζουσε σε χάλκινη γαλέρα, Και κυβερνούσιν τα κύματα μαζί σου, Βρετανία. Μά κι' αν περάσουν καιροί, θε νάρθη κάποια μέρα

Που σαν την Νινευη και σύ, σε δίκαιη άγωνία Θα βυθιστής. Και τότε' εδω, που λάμπεις, ως κει πέρα Που ο Γάγγης ο χρυσός κυλά κι' ως την Όκεανία, Κι' ως τα πελάγη που σκορπās τώρα χλωμή φοβέρα,

Άλλο θ' ακούγεται όνομα. Μά ή κυβερνήτρια Μοίρα Δέ θέλησεν ή λημονιά να καταπιη και σένα Μήτε να χάσης τη λαμπρή βασιλική πορφύρα.

Γιατί του Στρατόφορδ το παιδι δική σου ήτανε γέννα. Γι' αυτό θε να λημονηθη το κάθε άνόμημά σου, Γι' αυτό θα μείνη άθάνατον, Άγγλία, τ' όνομά σου.

ΛΕΩΝ. ΡΑΖΕΛΟΣ

Η ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Αί έπίσημοι και ιδιωτικοί σφραγιδες και τα έμβλήματα εν γένει. Κρατών και ιδιωτών, συμβολικά πάντοτε, υπήρξαν διηλεκτως το αντικείμενον μεγάλης μερίμνης, όπως ειπε όσον το δυνατόν καλλιτεχνικώτερα και ποιητικώτερα. Παρ' ήμιν, από των χρόνων της Έπαναστάσεως αι πλείεσται σφραγιδες εινε κακότεχνοι και άνευ έννοιας. Έλάχισται ειναί αι εξαιρέσεις, αι όφειλόμεναι εις επιτιμεις έμπνεύσεις. Έξαιρέτων δε μεταξύ αυτών θέσιν κατέχει ο φοινίξ του Καποδιστρίου.

Ό Δήμος Αθηναίων ήθέλησε να αντικαταστήσγη την παλαιάν σφραγιδα του δια νέου τύπου, ες άρχαιου μνημείου, κεφαλής Αθηνάς, ένα καθιερωθη ως σύμβολον της πόλεως επί των σφραγιδων και έμβλημάτων του Δήμου. Και άπετάθη εις τόν έγκριτον νομισματολόγον κ. Ι. Σβορώνον

πρός ύπόδειξιν τοιούτου τύπου, ως τοιούτον δ' ούτος εξέλεξε την έναντι δημοσιευομένην εικόνα περί ης λέγει εν τη έκθέσει του προς τόν Δήμαρχον τα έξης: «Η κατ' ένώπιον κεφαλή της Αθηνάς της νέας σφραγιδος έλήθη εκ περιφήμου χρυσού νομισματοφόρου δίσκου Αττικής τεχνοτροπίας, εύρεθέντος μέν εν Παντικαπαίω, άρχαία Έλληνική πόλει της νοτίου Ρωσίας, φυλαττομένου δε νυν εν τω Αυτοκρατορικω Μουσείω Эрmitage της Πετρούπολεως. Εικόνιζει δε την κεφαλήν ουχι, ως κοινως νομιζεται, της περιφήμου χρυσελεφαντινης Παρθένου Αθηνάς του Φειδίου, της εν τω σηκω του Παρθενώνος ιδρυμένης, ης το κράνος εκόσμου Σφιγγς, δύο Πήγασοι, δύο Γρύπες και όκτώ κεφαλαί ίππων, αλλά—ως δεικνύουσιν ή επί του προσώπου αυτής εκφραζομένη δια της συστολής των χειλέων ισχυρά όργη, ή ζωηρά στροφή της κεφαλής και κυρίως ή άριστερά εις το βάθος ύπερ και παρά την περικεφαλαίαν της Αθηνάς ήσυχως έμφωλεύουσα μεγάλη γλαύξ—την κεφαλήν της συγχρόνως ύπό του αυτού μεγάλου καλλιτέχνη ποιηθείσης δια το ανατολικόν άίτωμα του Παρθενώνος κολοσιαιας μαρμαρινης Αθηνάς Παρθένου της έριζούσης, παρά την Ιεράν ελπίαν

Η νέα σφραγις του Δήμου Αθηναίων

ερ' ης ή Γλαύξ, προς τόν θαλασσοκράτορα Ποσειδωνα περί της κυριαρχούσης της τότε μέν Κερκυραίας πόλεως, νυν δε Ακροπόλεως των Αθηνων καλουμένης.

P A B E N N A *

Συνήθως ονομάζουσι την Ραβένναν Ποντηίαν Ιταλο-Βυζαντινήν. Ουδεμία λέξει εκφράζει καλλίτερον το μοναδικόν ενδιαφέρον όπερ ή πόλις αυτή κέντη δια την τέχνην και την ιστορίαν αυτής. Καλλίτερον ή εν Ανατολή, καλλίτερον ή και εν Κωνσταντινουπόλει ακόμη, καλλίτερον ή εν Θεσσαλονίκη δύναται τις έντιθά να μελετήση την Βυζαντινήν τέχνην του πέμπτου και έκτου αιώνος. Καλλίτερον και της Ρώμης δύναται τις να αισθανθη και να έννοση την βαθυτάτην επίδρασιν, ήν ή Βυζαντινή αυτή τέχνη έσχεν επί της Ιταλίας. Αναμφιβόλως υπό το κόνιαμα δια του όποιου οι Τούρκοι εκάλυψαν τας παλαιάς χριστιανικάς εκκλησίας πολλάκις αξιοσημείωτα έργα έσώθησαν εκ της τέχνης εκείνης των Μωσαϊκών εκ της όποιας μόνης και νυν γνωρίζομεν τις ύτηρζε ή ζωγραφική κατά τους πρώτους αιώνας της Χριστιανικής εποχής. Άλλά τα έργα ταυτα άτινα εινε δυσχερές να μελετήση τις εκ του πλησίον, και των όποιων τά πλείεστα βαινουσιν βραδέως προς την καταστροφήν δεν παρουσιάζουσι όσον δήποτε και αν εινε το ενδιαφέρον, ειμή μόνον ένδειξεις πολν έλλειπεις και μονομερείς περί του χαρακτήρος της Βυζαντινης τέχνης.

Εις την Ραβένναν όμως συμβαίνει όλως το έναντίον. Εις ούδέν μέρος του κόσμου εύρίσκει τις συλλογήν πλουσιότεραν, πλέον συνεχή και μεγάλην, πλέον άκεραίαν, πλέον εύρητη και προσιτήν, ήμνημίον της εποχής αυτής. Επί δύο και πλέον αιώνας παρετηρήθη εκεί ή εξέλιξις τέχνης συνεχούς και ιδιορρυθμου, ήτις

*) Συνέχεια.

ως εκ των κρίσεων και των αποτελεσμάτων αυτής έφαινετο ότι ήκολούθει την πρόοδον της άνατολικής τέχνης, της τόσοσ διαφόρου προς την τέχνην την επικρατούσαν τότε εν Ρώμη. Είναί τη αλήθεια δυσχερές να παραγνωρίσωμεν την μεγάλην καλλιτεχνικήν αξίαν των μωσαϊκών εκείνων εν Ρώμη άτινα διατηρούνται εις την S. Costanza και την S. Pudentiana, κτίσματα δηλαδή του τετάρτου αιώνος. Άλλ' ειναί ες άλλου βέβαιον ότι από του τετάρτου μέχρι του όγδόου αιώνος, ή Ρώμη, αν και πρωτεύουσα του χριστιανικού κόσμου και έδρα των Παπών, καταπίπτει όλίγον και όλίγον εν Ιταλίαι εις την θέσιν απλής επαρχιακής πόλεως, ενώ τουναντίον εις Ραβένναν κατά τόν ίδιον χρόνον επικράτει ή πολυτέλεια των μεγάλων οικοδομών. Πλούσια εκκλησία ανεγερθεισai υπό της ματαιοδοξίας των κορυφίων, θαυμάσια κοσμήσεις επεξεργασμένα υπό των πλέον επίδεξίων καλλιτεχνών, ταυτα πάντα άνηψουσι την Ραβένναν. Και καθ' όν δε χρόνον εις την Ποντιακήν περιοχήν ή Βυζαντινή επίδρασις όλιγότερον εισέδνε εις τας Ρωμαϊκάς παραδόσεις, εις την Ραβένναν τουναντίον, ένωρίς συνδεδεσai δια στερεών δεσμών μετά του Βυζαντίου και γενομένην το κέντρον της Αυτοκρατορικής διοικήσεως, ή άνατολική τέχνη του Βυζαντίου ήμισεν εν όλη αυτή τη μεγαλοπρεπέι και τη λαμπρότητι. Και ούδέν μέρος του κόσμου δύναται να παρουσιάση όπως ή Ραβέννα, εις τας λεπτομερείας της τέχνης των Μωσαϊκών τόσοσν ειδικότητα και τόσοσν μεγαλοφύριαν. Η θαυμασία σύνθεσις των χρωμάτων άτινα μετεχειρίζοντο οι καλλιτέχνη εκείνοι, ή δεξιότης μεθ' ης συνήρμοσον τας μικράς πλάκας των χρωματιστών δέλων,

ὁ πλοῦτος τῶν ἑλικῶν ἄτινα ἐχρησιμοποιοῦν ἀναμνυνοῦντες τὰ τεμάχια τοῦ μαργάρου πρὸς τὸν χρυσόν καὶ τὸν ἀργυρον, ὁ τρόπος δὲ ἐγκόρριζον νὰ συγκροτοῦσι τοὺς φωτεινοὺς τόνους καὶ τὰς ἀρμονίας διὰ τῶν ἀνομοίων κύβων, ἢ διάφορος τέλος τεχνικὴ ἐκάστης τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν ποικίλων διδασκάλων, πάντα ταῦτα παρουσιάζονται ἐν Ραβέννη μετ' ἐξαιρετικῆς λαμπρότητος. Ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ἐκκλησιῶν αἵτινες ἦσαν πλήρεις κοσμημάτων ὁ καλλιτέχνης ἐξετέλει εἰς τοιχογραφίας (fresques) πρῶτον τὰ ἀντικείμενα, ἄτινα ὄφειλε νὰ παριστήσῃ, καὶ βραδέως ὅστερον ἐπ' αὐτῶν παρέτασσε τὰ λάμποντα Μωσαϊκὰ, διὰ τὰ τῶν ὁποίων εἰς πολλὰ μέρη δύνανται νὰ παρατηρηθῇ μακρὸν ὑπομονήν, ἧς εἰς τὰς μεγάλας Βασιλικὰς θὰ ἀπαιτοῦται αὐτὸν ἐπὶ πολλὰ ἔτη.

Καὶ δύνανται νὰ συμπεράνῃ, ὅτι πολλὰ μεταβολὰ ἢ ἀπέχοντο σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὰ πρῶτα τῶν διακοσμήσεων σχέδια, ὅτι πολλοὶ καλλιτέχναι θὰ ἐργάσθησαν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν ἐκδηλοῦντες διαδοχικῶς διὰ τὴν συλλήφωσιν καὶ τῶν ἐκτελέσεων αὐτῶν κλίσεις κατὰ πολὺ διαφόρους.

Καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἐλάχιστον τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ μελέτη τῶν μνημείων τῆς Ραβέννης; καὶ ἡ ἰδιόρρυθμος διαφορὰ μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς σχολῆς τέχνης.

Ἄλλ' ἰδίως μένει νὰ ἐκπληκτοῦσιν πρὸ τῶν χιλιῶν τῶν μικρῶν κύβων τῆς χροματιστῆς ὄψου, τῆς ὁποίας ἡ ἀκανόνιστος ἐπιφάνεια παράγει τόσον θαυμασίαις ἀνανακλάσεις τοῦ φωτός, καὶ ἡς νινος ἢ δεξιὰ ἐπέξεργασία μετὰ τόσους διαρρυσαντας αἰῶνας δεικνύει τὴν καλαισθησίαν καὶ τὴν αἰσθητικὴν οὐλοῦσιν νινος; μεγάλης ἐν τῇ κοσμητικῇ τέχνῃ.

Καὶ ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν θαυμασιῶν δημιουργημάτων, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ἢ Ραβέννα παρουσίαζεν εἰς τὴν περιέργειαν τῶν ἐπισκεπτῶν αὐτῆς, δὲν ὑφίσταται ἤδη, εἰμὴ μέρος ἐλάχιστον. Μόνον δὲ εἰς τὰς σελίδας παλαιότερον χρονολογῶν ἀνευρίσκομεν τὴν ἀνάμνησιν τῶν πεφημισμένων ἐκείνων κτιρίων τῶν μὴ ἐκκλησιαστικῶν, δηλαδὴ τοῦ Σταδίου καὶ τοῦ Ἀμφιθεάτρου, τῶν Ἀνακτόρων, τοῦ ἐκ χρυσοῦ σταδιομέτρου, ἄτινα ἄλλοτε ἐκόσμουν ταύτην τὴν πρωτεύουσαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τόσαι θαυμασίαι ἐκκλησιαστικὴ ἰσοδομοῦσιν καὶ ἐκαλοῦσθον διὰ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς μεγαλοδοξίας τῶν προγόνων ἐκείνων. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ὅστις τῇ ἀδείᾳ τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ ἐλεηλάτησε τὸ ἀνάκτορον τῆς Ραβέννης καὶ μετεκόμισε πρὸς διακόσμησιν τῆς πόλεως τοῦ Ἀκνιστοῦ (Aix-la-Chapelle) τὰ Μωσαϊκὰ, τὰ μάρμαρα καὶ τὰ χάλκινα μνημεῖα, μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἡ ἱστορία τῆς Ραβέννης δὲν παρουσιάζει ἕτερόν τι, εἰμὴ μόνον τὴν καταστροφὴν τῶν μνημείων τούτων. Τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα κατεκρημνίσθη ἡ παλαιὰ καθεδρικὴ ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως, τὴν ὁποίαν ὁ ἀρχιεπίσκοπος Οὐρσος ἐκδόμησε κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα καὶ ἡς νινος οἱ τοῖχοι καὶ ἡ ἀψὶς ἐλαμπον ἐκ μωσαϊκῶν. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀνακαινίσθη κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα, καὶ τελείως μεταμορφώθηκε κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα, δὲν διεφύλαξεν οὐδὲν αὐτῆς ἀξιοσημειώτου διακοσμήσεως, τὴν ὁποίαν ἀδημιούργησε κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα ἡ περιώνυμος αυτοκράτειρα Γάλλα Πλακιδία. Ὁ Ἅγιος Σταυρὸς κατὰ τὸ χίλια ἐπτακόσια δέκα ἕξ ἀνεκαινίσθη ἐκ θεμελίων.

Ὁ σεισμός τοῦ χίλια ἑξακόσια ὄγδοήκοντα ὄκτω κατέστρεψε τελείως τὰ ὄψα μωσαϊκὰ τῆς Ἁγίας Ἀγάθης. Ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας τῶν Γότθων ἐξηφανίσθη. Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος, ὃν σήμερον ὀνομαζοῦσι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ὁ Ἅγιος Μιχαὴλ ἐν Affiasco δὲν παρουσιάζουσιν σήμερον εἰμὴ μόνον ψυχροὺς τοίχους ἐστρημένους τῆς διακοσμήσεως αὐτῶν. Ἐκ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, εἰς ὃν διὰ μακρῶν σειρῶν μωσαϊκῶν καὶ ἄλλων ζωγραφικῶν παριστάμετο ὁ βίος τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν μαρτύρων, ἐκ τῆς Ἁγίας Μαρίας τῆς Μεϊζονος (S. Maggiore), ἐν ἣ θαυμασία ἐλαμπε Παναγία εἰς τὸ βάθος τοῦ Θουαστηρίου, ἐκ τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἐκ τῆς Ἁγίας Ἀγνῆς ἧς ἡ διακόσμησις δὲν ἦτο ὀλιγότερον θαυμασία, ἐκ πάντων τούτων δὲν ἀπέμεινε εἰμὴ ἡ ἀνάμνησις. Τὸ παλαιὸν ἀρχιεπισκοπικὸν μέγαρον εἰς τὴν διακόσμησιν τοῦ ὁποῖου πλέον τοῦ ἡμισέως αἰῶνος εἰργάσθησαν οἱ ἀρχιεπίσκοποι τῆς Ραβέννης ἐνθ' ἔβλεπον, παραπλευρῶς τῶν μακρῶν εἰκονογραφικῶν κύκλων τῶν τοιχογραφικῶν (fresques) τῶν παριστανόντων τὰ κυριότερα ἐπεισόδια τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, ὀλόκληρον σειρὰν πολυτίμων Μωσαϊκῶν, δὲν διατηρεῖ, εἰμὴ μόνον μικρῶν παρεκκλήσιον ἀσημῶτατον ἐκ τῆς παρελθούσης ἐκείνης λαμπρότητος. Τὰ πολυπληθῆ μοναστήρια ἄτινα ἐπλήρουν τὴν πόλιν, ὁ Ἅγιος Ζαχαρίας, ὁ Ἅγιος Μιχαὴλ, ὁ Ἅγιος Ἀπολλινάριος, ὁ Ἅγιος Θεόδωρος, ὁ Ἅγιος Σεβερῖνος, ἡ Ἁγία Μαρία ἐν Cosmedin, ἐξηφανίσθησαν παραχωρήσαντα τὴν θέσιν αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα μοναστήρια, τὰ ἄλλως τε ὄψα καὶ γομφία ἄτινα κατὰ τὸν δέκατον ἕβδομον καὶ δέκατον ὄγδοον αἰῶνα ἐπληθύνθησαν ἐκεῖ. Καὶ δὲν ὁμιλοῦσιν οὐδὲν διὰ τὰ λαμπρὰ μεταξὺ τὰ θρόνα ἄτινα ἐκάλυπτον τὰ θουαστήρια, τὰ ὑπέροπλα καὶ χρυσοῦ κεντήματα ἐν οἷς παριστάνοντο σκηνὰ ἐκ τοῦ βίου τοῦ Χριστοῦ εἰλημμένα, τὰ δοχεῖα τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τοὺς πλουσίους στεφάνους, τὰ περίφημα κηροπήγια, τὰ πολυτίμα καλύμματα Εὐαγγελίων διάστικτα ἐκ πολυτίμων λίθων, μνημεῖα εὐλαβῆ τῆς εὐσεβείας τῶν Ἀυτοκρατόρων, τῶν Βασιλέων, καὶ τῶν Πατριαρχῶν. Ταῦτα πάντα ὡς ἦτο ἐπόμενον ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ἐν Ραβέννη ἢ καλύτερον κατὰ τὴν λεηλασίαν τοῦ χίλια πεντακόσια δώδεκα ἧς τόσον κακοδαίμων ἐπῆρξεν, ἢ ἀκόμη ἐκ τῆς ἀδιαφορίας τῶν φυλασσόντων τοὺς θησαυροὺς τούτους καὶ μὴ αἰσθανομένων τὸ κάλλος καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Ἀλλὰ ἐκ τοῦ μεγάλου προαστείου τῆς Καισαρείας, τὸ ὁποῖον συνέδεν ἄλλοτε τὴν πόλιν μετὰ τοῦ λιμένος, τοῦ περιφήμου καὶ ἀκμάζοντος λιμένος τῶν Κλάσσεων δὲν ἀπέμεινε τίποτε, οὔτε αὐτὰ τὰ ἔρηπια. Ἐκεῖ, ὅπου ἦτο ὀλοδομημένη—παρῆλθον ἤδη πλείω τῶν χιλίων ἐτῶν—εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς Ἀδριατικῆς πόλεως πολυάνθρωπος καὶ ἐμπορικὴ ἐν τῇ ὁποίᾳ ὄμιλον τὰ Ἑλληνικά, ὅσον καὶ τὰ Λατινικά, ἐν ἣ Σύριοι καὶ Ἀρμένιοι μεγαλέμποροι ἐσὺναζον διὰ τὰς ἐμπορικὰς ἰσποθέσεις αὐτῶν, ὡς εἰς ἀποικίαν ἑλληνικὴν, ἐκεῖ ὅπου ἐξηπλοῦτο μία πόλις θρησκευτικῆς πλήρης μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν κεκοσμημένων διὰ λαμπρῶν μωσαϊκῶν, δὲν ἀπέμεινε πλέον εἰμὴ ἡ ἔρημια καὶ ἡ σιγή. Ἐκ δὲ τῶν βασιλικῶν τοῦ Ἁγίου Πρόμπτου, τοῦ Ἁγίου Ἐλευκαδίου, τῆς Ἁγίας Εὐφημίας, παρὰ τὴν θάλασσαν (ad mare) λαμπροῦσιν ἐκ μωσαϊκῶν, τῆς Πετρείου ἐκκλησίας (Ecclesia

Petriana) οἰκοδομηθείσης κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πέτρου Χρυσολόγου, ἧς ἦτο ἢ πλέον εὐρεία καὶ ἢ πλέον ἐξαισία τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ραβέννης, δὲν ἀπέμεινε οὔτε καν ἕρημ. Ἡ θάλασσα ἀποσυρομένη κατέλιπε τόπον ἔρημον, θλιβερόν καὶ βαλτώδη, ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε ἠπλοῦτο ὁ περιφέρμος λιμὴν τῶν Κλάσεων. Μόνον δὲ θαυμασίον ἐνθύμιον τῆς ἀφανισθείσης πόλεως ἐν μέσῳ τῶν σιγῶν ποταμίων ἄτινα ρέουσι διὰ τῶν ὄρυζοφυτειῶν καὶ τῆς ἐρήμου, ἐστίας ἐλοιδῶν πυρετῶν, μεμακρυσμένη ἠδὲ πλείω τῶν πέντε χιλιομέτρων τῆς Ραβέννης ὑψοῦται ἡ ἐπιβλητικὴ βασιλικὴ τοῦ Ἁγίου Ἀπολλινάριου τῶν Κλάσεων, (San Apollinare in Classe). Ἀναμφιβόλως δὲ, καὶ ἐπὶ τῶν μνημείων ἀκόμη ἐκείνων ἄτινα ἀπέμεινον, ὁ χρόνος πλέον ἢ ἄπαξ ἐπέτελεσε τὸ θλιβερόν αὐτοῦ ἔργον. Εἰς τινὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἢ ἴγρῶσαι διερχομένη διὰ μέσου τῶν τοίχων ἢ καλλίτερον οἱ σειροὶ κατέστρεψαν τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν καὶ κατεκρήμηνον τοὺς κύβους τῶν μωσαϊκῶν. Ἄλλου πάλιν αἱ ἀδέξια ἐπιδιορθώσεις ὑπῆρξαν χειρότεροι ἴσως τῶν καταστροφῶν ἐκείνων, παραμορφώσασαι κατὰ τρόπον χειρίστον τὸν χαρακτῆρα τῶν ἔργων καὶ τῶν μνημείων. Ἐν τούτοις ὅμως τὰ διασωθέντα κτίρια, γενικῶς διετηρήθησαν κατὰ τὸ πλείστον ἀκέραια, καὶ ὀφείλομεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΕΛΙΣ

Ἡ διανοητικὴ ἐργασία.

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπιθεώρησιν ἔδημοσιεύθη περίεργος μελέτη περὶ τῆς διανοητικῆς ἐργασίας. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας, τῶν συνθηκῶν καὶ ἰδιοτροπιῶν τῶν συγγραφέων. Περιττὸν νὰ ἀναζητῆ τις ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα: Ἰδοὺ μερικὰ ζητήματα συζητήσιμα. Ὁ διανοητικῶς ἐργαζόμενος δύνανται νὰ ἐργασθῇ καλλίτερα τὴν ἡμέραν ἢ τὴν νύκτα; Ἡ νύξ φαίνεται καταλληλοτέρα, διότι ἐν τῇ νυκτερινῇ σιγῇ ἡ σκέψις συγκεντρῶται. Ὁ Βαρθελεμῦ Σαῖντ Πλαῖρ καὶ ὁ Βαλζάκ καὶ τὴν ἡμέραν ἀκόμη ὅταν εἰργάζοντο ἔκλειον τὰ παράθυρα καὶ ἦσαν πῶς.

Ἡ ἀναζήτησις τῆς ἐμπνεύσεως εἶνε προσπάθεια πολλὰκις κοπιώδης. Ἄλλοι πρὸς τοῦτο ἀναγινώσκουν μεγαλοφώνως. Ὁ Ἄγγλος ποιητὴς Πῶπ πρὶν γράψῃ ἐκινεῖτο σύσσωμος διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ οἶστρος. Ὁ ποιητὴς ντὲ Μπαρεά βῆματιζε ἐπὶ ὄρας ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ὁ Σταντᾶλ ἀνεγίνωσκε μερικὰς σελίδας τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὁ ἱεροκήρυξ Μπορταλού ἐπαίξε βιολὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ὀμιλήσῃ. Ὁ Διδερὸ ἐχειρονόμει, ἔρριπε τὴν περοδικὰν του εἰς τὸν ἄερα, τὴν ἔθετε πάλιν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ πάλιν τὴν ἀπέριπτε, ρηγνύων κραυγὰς. Ὡς διεγερτικὰ τῆς φαντασίας μεταχειρίζονται ἱκανοὶ συγγραφεῖς τὸν καφῆν. Ὁ Φλωμπέρ μάλιστα ἐρροφα κάθε νύκτα ἀναρίθμητα φλυτζάνια. Ὡς πρὸς τὸν καπνόν, τὸ ζήτημα ἂν ὀφελῆ τὸν ἐμπνευστὴν παραμένει ἄλυτον. Ὁ Γκαίτε, ὁ Οὐγκώ, ὁ Μισελῆ, ὁ Σαῖντ Μπέβ, ὁ Χάινε δὲν ἐκάπνιζαν. Ἀπ' ἐναντίας ὁ Μίλτων, ὁ Βύρρον, ὁ Οὐάλτερ Σκῶτ, ὁ Μυσσῆ, ὁ Μερμέ, ὁ Γκαίτε, ὁ Ταῖν, ὁ Φλωμπέρ, ὁ Λωδῆ, ὁ Λεμαίτρ, ὁ Ζολά καὶ ἄλλοι ἐκάπνιζαν.

νὰ ἐξάρωμεν τὴν ἐνεργητικὴν διαίτησιν τοῦ κ. C. Ricci, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου εὐσεβῆς κατεβλήθη φροντὶς ἀπὸ τινος ἐτῶν ἐν Ραβέννη πρὸς διάσωσιν καὶ διατήρησιν τῶν θησαυρῶν τῆς τέχνης, οἵτινες ὑπάρχουσιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Τὸ μωσαϊκὸν τῆς Γάλλας Πλακιδίας ἀπηλλάγη ἀπὸ τῶν σωθῶν οἵτινες κατεκάλυπτον αὐτό. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Θεοδορίου καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Βιταλίου ἀπελευθερώθησαν τῶν παλαιῶν οἰκοδομημάτων, ἄτινα ἀπέκρυπτον ταῦτα τὰ μνημεῖα. Τὰ τεμάχια τῶν μαργάρων τοῦ βαπτιστηρίου τῶν ὀρθοδόξων, τὰ μωσαϊκὰ τοῦ Ἁγίου Βιταλίου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀπολλινάριου τοῦ Νέου (San Apollinare Nuovo) ἐπαυῆρον τὴν πρώτην αὐτῶν λαμπρότητα. Αἱ σαρκοφάγοι αἵτινες ἐπλήρουν τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀπολλινάριου τῶν Κλάσεων ἐποθετήθησαν εἰς καλύτερον μέρος. Τὸ χριστιανικὸν Μουσεῖον τὸ πλήρες διδακτικῶν καὶ ἐνδιαφερόντων πραγμάτων ἀνεδιοργάνωθη. Καὶ ἐν γένει δι' ὅλων τῶν μελετῶν, αἵτινες ἐγένοντο, φυσικῶς προέκυψε ὡς νέον ἀποτέλεσμα προσεκτικὴ τις καὶ νέα ἐξέτασις ὅλων τῶν μνημείων τούτων, ἧς παρουσίασε μετὰ τῶν ἄλλων πλῆθος περιέργων παρατηρήσεων πολυτίμων διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης.

(Ἔπεται τὸ τέλος)

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.

Τις ἡ διαφορὰ τῆς ἀναπτύξεως μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν; Κατὰ κανόνα, οἱ ἄνδρες εἶνε ὑψηλότεροι τῶν γυναικῶν, ἀπ' αὐτῆς τῆς ὥρας τῆς γεννήσεώς των. Κατὰ ἐν ἐκατόμετρον εἶνε μεγαλύτερον τὸ νεογέννητον ἄρσεν τοῦ θήλεος. Ἡ ἀνάπτυξις βαίνει κατὰ περιόδους. Ἀπὸ 2—5 ἐτῶν περίοδος παχύνσεως, 5—8 πρώτη ἀνάπτυξις, 9—11 δευτέρα παχύνσις, 12—16 δευτέρα ἀνάπτυξις, 17—25 περίοδος παχύνσεως. Αἱ νέα φθάνουν εἰς τὸ ἀνώτερον ὕψος εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν, οἱ νέοι 25. Τὸ βῆρος τοῦ σώματος ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους. Ἀύξησις παρατηρεῖται κατὰ τὸ θέρος μᾶλλον παρὰ τὸν χειμῶνα.

Τὸ «Τηλεγραφῶνον»

Τὸ «τηλεγραφῶνον» εἶνε ἐν νέον περίεργον μηχανήμα, διὰ τοῦ ὁποῖου διαβιβάζονται εἰς μακρινὰς ἀποστάσεις οἱ λόγοι σας, χωρὶς νὰ παρίσταται ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ κάποιος εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ μηνύματά σας. Μὲ ἄλλους λόγους ἐὰν τηλεφωνῆτε εἰς κάποιον καὶ αὐτὸς εἶνε ἄπῳν, τὸ νέον μηχανήμα ἀναλαμβάνει νὰ παραδώσῃ τοὺς λόγους σας εἰς ἕνα φωνογράφον, ὁ ὁποῖος τοὺς σημειώνει. Ὅταν τὸ ἄπῳν πρόσωπον ἐπιστρέψῃ, θέτει τὸν δίσκον εἰς τὸν φωνογράφον καὶ ἀκούει τί τοῦ εἶχτε τηλεφωνῆσιν. Τὸ περίεργον μηχανήμα δύνανται νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς συνομιλίας, διὰ νὰ κρατῆ ἕκαστον τῶν προσώπων ἐν ἀντίγραφον συμφωνητικῶν, ἰσοσχεσιῶν κ.λ. ἀνταλλαγῶν προφορικῶς διὰ τοῦ τηλεφῶνου.

Ἡ πρόδοσις τοῦ Κινηματογράφου.

Εἶνε ἀλματικὴ ἡ πρόδοσις τῆς κινηματογραφικῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν. Φιλολο-

για δλόκληρος σεναρίων έχει σχηματισθή μεταξύ των οποίων πολλά είνε αληθινά φιλολογικά έργα, ως δραματική σύνθεσις, και από συγγραφείς, όρκετοί των οποίων είνε έπιφανείς εις τό σύγχρονον θέατρον, ειδικά περιοδικά εκδίδονται πολυτελέστατα και ένδιαφέροντα, τόσον διά την τέχνην, όσον και διά την άπεικόνισιν της μοντέρνας ζωής και την άποκάλυψιν και εξήγησιν φυσικών φαινομένων και παραδόξων, και σχολαί ιδρύονται διά την ειδικήν εκπαίδευσιν των ήθοποιών του κινηματογράφου.

Εις τās σχολάς αυτές εισάγεται κατ' έτος μέγας αριθμός νεανίδων κατόπιν διαγωνισμού, μετά την εκπαίδευσιν δ' ένός έτους ενεργείται νέος διαγωνισμός, τόσον άυτήρως, όστε όλίγα έπιτυγχάνουν. Αί εισαγόμεναι πρέπει να είναι ήψηλότεροι όρισμένου μέτρου άναστήματος, να είνε όραταί και να έχουν όποσδήποτε καλλιτεχνικάς και κοσμικάς γνώσεις. Έννοείται ότι άπαιτείται και τάλαντον, όχι μόνον της καθορισμένης θεατρικής τέχνης, αλλά και της όρασίας και χαρακτηριστικής κινήσεως, της όραίας στίσεως, της όραίας χειρονομίας, του όραίου βαδίσματος και των έκφραστικών κινήσεων των μυών του προσώπου.

Εις μίαν από τās τοιαύτας σχολάς, άνήκουσαν εις γνωστών μέγαν Ιταλικόν οίκον, εκπαιδύεται από μη-νών ήδη γνωστή όφραϊστική Ατθίς δεσποινίς, κόρη Αθηναίου μηχανικού άποθανόντος πρό τίνος.

Μία έγκύκλιος

Ο Άγγλος γελοιογράφος Βερνάρδος Πάρτριτζ άπέ-

κτησε μεγάλην δημοτικότητα εις Άγγλίαν, διά τās περιφήμους πολεμικάς γελοιογραφίας του. Άλλ' ή δημοτικότης αυτή του παρέχει από καιρού εις καιρόν τās μικράς εκείνας ένοχλήσεις, τās όποιās δυσκόλως δύναται να άποφύγουν οί διάσημοί άνδρες, εις οίανδήποτε κοινωνικήν τάξιν και άν άνήκουν. Έσχάτως ο Πάρτριτζ έλαβε μίαν έγκύκλιον διά της όποιās εις έργοστασιόχους οίνοπνευματωδών ποτών τον προσεκάλει να λάβη μέρος εις ένα διαγωνισμόν πρός σύνθεσιν της έπιτυχεστέρας εικονογραφημένης διαρμύσεως διά τὰ προϊόντα της βιομηχανίας του.

Η έγκύκλιος του έργοστασιαρχου κατέληγεν ως εξής: «Θά δώσωμεν έν μόνον βραβείον, τό όποϊον θά λάβη ο νικητής. Άλλά τὰ σχέδια των έπιλαχόντων θά παραμείνουν ιδιοκτησία μας». Ο Πάρτριτζ άπήντησεν άμέσως εις τον βιομήχανον. «Άξιότιμε Κύριε! Προσφερω βραβείον δύο σελλινίων εις την καλλιτέραν μάγκαν του ούσκου, και θά ήμην εύτυχής άν σās έβλεπον λαμβάνοντα μέρος εις τον διαγωνισμόν, με μερικās φιάλας του θαυμασιού προϊόντος σας. Έκαστος διαγωνιζόμενος όφείλει να άποστείλη μίαν δωδεκάδα φιάλας ούσκου της καλλιτέρας ποιότητος. Θά δώσω έν μόνον βραβείον, τό όποϊον θά λάβη ο άποστείλας την καλλιτέραν μάγκαν. Άλλ' αί φιάλαι των έπιλαχόντων θά παραμείνουν ιδιοκτησία μου. Τά έξοδα της άποστολής, φυσικά, εις βάρος των διαγωνιζομένων.»

ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

ΕΤΑ βιοανιστικήν νόσον άπέθανεν έν τώ «Ευαγγελισμώ» ο διαπρεπέστερος των Έλλήνων μουσουργών Σπύρος Σαμάρας. Ως συνθέτης κατήγαγε θριάμβους έν τώ μελοδραματικώ θεάτρω, ούτινες τώ εξηραφίσαν διεθνή φήμη.

Έγεννήθη έν Κερκίρα τώ 1862, εκ πατρός Ήπει-

ρώτου και μητρός Άγγλίδος. Νεώτατος εξεδήλωσε την πρός την μουσικήν κλίσιν του. Άπορραγισθείς του πατρός του, ήλθεν εις Αθήνας, φοιτήσας εις τό Ωδειόν.

Τό πρώτον μουσικόν του έργον έγραψε τώ 1877 και έπιγράφεται «Scherzo sull'opera Gontessa d'Amalfi», και εϋθής κατόπιν μίαν Σερενάταν, τό δ' έπόμενον έτος τό αισθηματικόν τεμάχιον «Pensée mélancolique» επί τώ θανάτῳ του Βούρβαχ. Τώ 1879 συνέθεσεν έν «Terzetto» μείναν άδημοσίευτον, και μίαν συμφωνίαν δι' όρχήστραν ήν και ο ίδιος διηύθυνεν έν τώ Δημοτικώ Θεάτρῳ Αθηνών. Έγραψε και άλλα, ιδίως Romances, αλλά τό τάλαντον του έδείχθη κυρίως εις μίαν Σονάταν διά βιολί και πιάνο και εις τό «Άβε Μαρία». Άπεπειράθη δέ να γράψη, μαθητής έτι, και τετράπρακτον μελόδραμα.

Τώ 1882 μετέβη εις Παρισίους. Τό έπόμενον έτος συνέθεσε τέσσαρα περιπαθή Morceaux Orientaux. Έν τούτων εξετελέσθη έν συναυλία της «Ακαδημαί-

Σπύρος Σαμάρας

κή; Έταιρείας των τέκνων του Απολλώνου». Εικοσαετής, έγραψε τό μελόδραμα «Medje». Τώ 1885 εξετελέσθη εις τό Grand Concert του Τροκιδερδ ή Chitaratta υπό μεγάλης Μανδολινάτος. Ο παρενρσκόμιενος έν τή συναυλία Γκουότι έγραψθεις ήσπάσθη δημοσία τον νεαρόν συνθέτην. Άλλά τό έργον τό όποϊον άνέδειξε τον Σαμάραν και τον έπέβαλεν εις τον μουσικόν κόσμον είνε ή «Flora Mirabilis», δοθείσα τό πρώτον τώ 1889 εις την «Σαύλαν» του Μιλάνου. Οί τεχνολογίται δέν έφείσθησαν εκάινων, προλέγοντες ένδοξον τό μέλλον του. Τό έργον τούτο τό όποϊον θεωρείται ή μεγαλειτέρα του έπιτυχία, μεταφράσθη και εις την Γερμανικήν, παιχθέν έν Βολογία. Τούτο διεδέχθη ή «Μιάττις», ή εσχάτως μόλις έν Αθήναις παιχθείσα, ή «Μαμζέλ Ντελίλ» και ή «Ερωτική Ιστορία». Ο ροματισμός των έργων του τον κατατάσσει εις τους κυριώτερους άντιπροσώπους της νεοϊταλικής μουσικής. Εις τās συνθέσεις του συναντάται ή Γαλλική λεπτότης και τό Ιταλικόν χρώμα.

Ο Σαμάρας πλέον γίνεται άντιζείμενον τιμών τὰ έργα του παιζονται εις τὰ κυριώτερα Εύρωπαϊκά θέατρα. Αργότερα έγραψε την «Λιονέλλαν» και την «Ρέαν», ή όποία έσημείωσεν εξαιρετικήν έπιτυχίαν έν Ιταλία. Έγραψε και τον ήμνον των Ολυμπιακών άγώνων επί στίχων του Παλαμά, εκτελεσθέντα τώ 1896 υπό την διεύθυνσιν του έν τώ Σταδίῳ, μεθ' ο και πάλιν άπέηλθεν εις Παρισίους και Ρώμην.

Από του έτους 1912 ο Σαμάρας εγκαθίσταται οριστικώς εις Αθήνας. Προσχωροζόμενος πρός τās προτιμήσεις του κοινού γράφει όπερέττας—μύλλον όπερα

κομικ—εις ός προσεπάθησε να δώση κάποιον έλληρικόν χαρακτήρα. Ο «Πόλεμος έν πολέμῳ», ή «Πριγκήπισσα Σάσων» και ή «Κρητικοπούλα» δίδονται έν Αθήναις άλληλοδιαδόχως με ίκανήν έπιτυχίαν. Και αί τρεις αυτές όπερέτται παρεδόθησαν έν Ιταλική μεταφράσει εις τον περιφημον Ιταλόν εκδότην Σαντζόνιο πρός έκδοσιν, όφηκε δέ μίαν όπερέτταν ήμιτελή άστυνομικής όποθέσεως, έν έπίσης ήμιτελές μελόδραμα, την «Τίγγριδα» και τὰ «Επιτίκια». Ώσούτως ήμιλοποίησεν ικανά άσματα, τὰ όποία συχνά φάλλονται εις συναυλίαις.

Η κηδεία του έγινετο μεγαλοπρεπής. Έν τώ ναφ του Αγ. Γεωργίου παρέστησαν αί Α. Β. Υψ. οί πριγκίπαις Νικόλαος, Έλένη και Χριστόφορος, ή Αδλή, ο Προσθυπουργός και όλος ο καλλιτεχνικός κόσμος. Πολλοί στέφανοι κτετεθηκαν, έν οίς του Βασιλέως, του Διαδόχου, του Δήμου Αθηναίων, της Έταιρείας των θεατρικών συγγραφέων, του Ωδειου Αθηνών, του Μουσικου Συλλόγου, του Ωδειου Πειραιώς, της Αθηναϊκής Μανδολινάτας και των Διευθυντών των Μουσικών θιάσων. Έν τώ νεκροταφείῳ όμίλησαν ο κ. Λιδωρίκης εκ μέρους της Έταιρείας των θεατρικών συγγραφέων, ής ήτο άντιπρόεδρος; ο θανόν, και εκ μέρους των Κερκυραίων ο βουλευτής κ. Σοκόλης. Κατά τον έταφιασμόν ή όρχήστρα του Μουσικου Συλλόγου υπό την διεύθυνσιν του κ. Βαλτετιώτου έπαιξε τό «Πένθμιον έμβρατήριον» του Μπετόβεν υπό τους γλυκείς και μελαγχολικούς του όποϊου ήχους εξηφανίσθη ή φυσιογνωμία του τόσον συμπαιθός και τό τον δοξασιμένον μείστηον.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

ΥΤΗΝ την φοράν τὰ προεκαίγια της Καλλ. Έκθέσεως του Συνδέσμου των Καλλιτεχνών, τετάρτης κατ' αξίοντα άοιμήν, έγινοντο κατά τρόπον πρωτότυπον. Δι' άντεγγλήσεων διαμαρτυριών καθ' ός έπασαν θύματα δύο έργα των κ. κ. Λύτρα και Ζευγώλη. Ο πρώτος μ' ένα καρφί εξέσχισεν άσπλάγγως μίαν προσωπογραφίαν Ατθίδος και ο άλλος με τό μαστοδινι έθρομημάτιεν έν κομψόν πρόπλασμα. Και έκείντο οί νεκροί της μάχης—συντριμμία. Άλλοτε οί καλλιτέχνη έμμεμφμοίρουν έξ ύπογυίου. Ηδη προσόδευσαν. Έγγείνουν τās φρονητικάς των χορδās εις την διά πασών...

Άλλ' αυτά άνήκουν εις τούς κατ' ιδίαν κήλους της επαγγελματικής μικροφιλοτιμίας. Διά τούς άμερολήπτως κρύοντας τὰ έργα, ή έφρετινή έκθεσις δέν είνε και πολύ ικανοποιητική. Πλουσία εις αριθμόν έργων—251 έργα, 53 ζωγράφοι και 12 γλύπται—άλλά μη άντέχουσα ως πρός την εκλεκτικότητα εις άσθη-

ρόν έλεγχο. Κατά της Έπιτροπής διετυπώθησαν πλείστα παράπονα. Τετρακόσια περίπου έργα—τί περίεργος ύπερπαραγωγή—εστάλησαν και τὰ ήμισή σχεδόν έφρίφθησαν εις την Καιάδαν. Άλλ' οί άποκλεισθέντες ίσχυρίζονται ότι δέν ήσαν τὰ έργα των κατώτερα άρκετών άλλων γενομένων δεκτών. Και ίσως δέν έχουν άδικο. Μία πεντηκοτάς τουλάχιστον άόμιη έπρεπε να φυγαδευθί. Οί κ. κ. Αριστεύς, Όθωναίος, Ρομανίδης, Συννέρας, ή δ. Στεφάνου άπέσυραν τὰ έργα των. Έπειτα, άνηργηθήσαν και έργα γνωστά ήδη εξ ιδιωτικών εκθέσεων και τινα τεθνεώτων άόμιη. Αττά ένοσιεται δέν άντιπροσωπεύουν την νεωτάτην παραγωγήν, ήτις και πρωτίτως ενδιαφέρει, μολονότι ή νέα παραγωγή περιορίζεται κυρίως εις σκίτσα, εξ όν άφθονεί ή έφρετινή έκθεσις. Και τό ήκιστα ένθαρρυντικόν είνε ότι διά των σκίτσων αυτών παρουσιάζονται οί νέοι καλλιτέχνη, από την όρμήν των όποϊον άνέμενε τις γενναϊότεραν έμφάνισιν. Άλλως τε, μία έτησία γενική καλ. έκθεσις δέν πρέπει να δεικνύη άπλώς τās σπουδās ένός καλλιτέχνου, ή να μάς παραπληθί με συγκεχυμένας γραμμās ή να κολακεύη φιλοδοξίας πρωτοπειρών. Άλλά να μάς παρουσιάη έργα τελειωμένα, συνθέσεις

αί, όποια όχι μόνον την δεξιότητα και τεχνική αντίληψη του καλλιτέχνη να φανερώσουν, αλλά και τόν έσωτερικόν άνθρωπον, τό ασθημα και την σκέψιν. Τά άνθη, τά όπωρικά, ή αντίγραφή τών μνημείων είνε καλά, ώς συμπληρώματα διά τήν συνολικήν εντύπωσιν. Αλλά δέν προσδέτουν εις τήν ανάδειξιν του τεχνίτου, ούτε είνε ίκανά να προκαλέσουν ζωηράν τήν εντύπωσιν του θεατού.

Θά χωρίσωμεν εν τή άνασκοπήσει τής εκδόσεως τούς παλαιούς καλλιτέχνας και τούς νέους. Όχι διά τόν φόβον τής συγκριτικής αντιπαραβολής, αλλά διά λόγους άσφαλεστέρως κρίσεως.

Ό κ. Ιακωβίδης πρωτεύει. Είνε ό άσφαλής χειριστής του χρωστήρος, ό έμπειρος παρατηρητής, ό ασθητής εις τήν γραμμήν και ακριβής εις τό σχέδιον. Η «Επιστολή» είνε έργον εντελώς τελειωμένον, με πλείστας λεπτομερείας αί όποια καταπλήσσουν. Τά «Εκατόφυλλα», τά όποια και ηγήθησεν ή προτίμησις του Βασιλέως, φυσικώτατα ή προσωπογραφία του κ. Βλάχου, τεχνική, άποδίδουσα άμα πιστώσ τά χαρακτηριστικά. Εις τά έργα αυτά φαίνεταί ό Διδάσκαλος. Αλλά τίποτε περισσότερον. Η έμπνευσις δέν τόν έθιξε με τά μαγικά της δάκτυλα.

Η «Αποκαθήλωσις» του κ. Βικάνου ίπενθυμίζει τούς θρησκευτικούς πίνακας τής Αγαγενήσεως. Έργον άναρχονιστικόν, σοβαράς τέχνης. Ό κ. Μποκατοιάμπης, ό κ. Μαθιόπουλος και ή δεσποινίς Λασκαρίδου μετέσχον τής εκδόσεως χωρίς όρεξιν, μόνον διά να πάρωχ εις τόν κατάλογον τό όνομά των. Έν τούτοις του κ. Μποκατοιάμπη ή «Λεύκες» και ή Θαλασσογραφία είνε αί καλλίτεροι ύδατογραφίαι τής εκδόσεως. Το «Πλατάνι» του κ. Ε. Θωμοπούλου είνε τό έκφραστικώτερον τοπειον, με άφθονον Έλληνικόν φώς. Τής δεσπ. Λασκαρίδου, φειδωλής εις έμφάνισιν, άξίζει να εξαρθή ό «Πρωϊνός περίπατος». Αλλ' ίδου κάπου και έν φιγουρίνι. Είνε του γυναικογράφου κ. Μαθιοπούλου μία άνθρακογραφία—ώς θά έλεγεν ό φίλος μου κ. Φιλαδέλφειος—της κ. Καρυδιά. Αλλά και εις τό άλλο σχεδιογράφημα (sangüine) τής κ. Κολοκοτρώνη δέν είνε ανάγκη να ίδη κανείς ύπογραφήν. Είνε ό ίδιος, ό κομψογράφος και εξιδανικευτής τών κοσμικών Ατιθίδων κ. Μαθιόπουλος.

Ό κ. Γωαννίδης είνε ό μετριόφων πάντοτε, αλλά και προσεκτικός καλλιτέχνης. Η Καλογραία ή όποια ράπτει είνε πολύ καλή, ώς και ένα παιδικί που άνάπτει κερί στην Έκκλησία. Και τά δύο συμπαθέστατα έργα. Εκθέτει και σειράν μολυβδογραφιών εις άς επιδίδει ιδιαιτάτα, διεκρίνονταί δ' εξ αυτών οι Τουρκοπαίκτηι. Η προσωπογραφία του πρίγκηπος Αλεξάνδρου καλλίστη.

Μετά ύπερδεκαετή έκλειψιν, εμφανίζεται και πάλιν εις Αθηναϊκήν έκθεσιν ή δεσποινίς Φοίβη Κομπούλου με τήν προσωπογραφίαν τής μητρός της και έν μικρόν σκίτσον «Τό μαντάρισμα». Παρέλειπεν ή εδ-συνείδητος και θετική καλλιτέχνης, εις τούτο δε βεβαίως συνετέλεσεν ή μακρά εις τό καλλιτεχνικόν περιβάλλον του Μονάρχου διαμονή της.

Η κ. Γεωργαντή εις ένα μικρόν πίνακα μάς δίδει μίαν ώραίαν λωρίδα του Παλιού Φαλήρου, έν ώρα δύσεως, κάπως συμβολικόν με τήν παιδικήν ηλικίαν και τήν γεροντικήν.

Ένας παλαιός λησμονημένος ζωγράφος, ό κ. Α. Κρίνος έστειλεν έν Χαλκίδα; τήν «Βοιωτικήν έσπεράν». Δέν γνωρίζω άν είνε μίμησις, ώς διεδόθη, αλλ' έχει ό πίναξ πολλήν ύποβλητικότητα κατορθώνει να δώσ η δλην τήν μελαγχολικήν γαλήνην τής δύσεως εις ένα διάσω από στάζω.

Υπάρχουν και πίνακες δύο τεθνεότων, του Κουνελάκη και του άλησμονήτου Χατζή. Ο Κουνελάκης έζησεν έν Φλωρεντία ένθα και απέθανε τω 1869 παρ' ημίν δε άγνωστος τόσον, ώστε κάποιος «άτεχνος» κριτικός τόν εξέλαβεν ως ζωόντα, άποκαλών αυτόν κύριον Κουνελάκην και άποτεινών αυτό...συγχαρητήρια. Έκ τών δύο έργων του προκαλεί εντύπωσιν ή ζωηρά, ή χαριτωμένη Κεφαλή γυναικός με μίαν έκφρασιν γλυκύτητος θαυμασίαν και με διαφάνειαν τεχνικωτάτην. Οι νεότεροι καλλιτέχνη άς προσέξουν τό έργον αυτό. Πώς ξεχωρίζει ή τεχνοτροπία του! Το άλλο, έν ήμίγυμνον γυναικός, έξερχομένης του ύδατος, ερ-χεται εις αντίθεσιν ως τρόπος εργασίας. Του Χατζή εκτίθενται τρεις γνωστοί εκ τής μεταθανάτιου εκδόσεώς του πίνακες.

Και κλείει ή σειρά, κάπως γλήγορα, τών παλαιότερων. Οι νέοι παρατίσονται εις πυκνήν φάλαγγα παρακολουθούμενοι από άρκετάς κυρίας, αί όποια τήν φροάν αυτήν επληθύθησαν.

Υπερέχει τών νέων διά τήν συνθετικήν δύναμιν ό κ. Τ. Λουκίδης. Δέν τόν άπασχολούν τά τριμμένα θέματα. Πηγαινει πάντοτε έμπρός και ό δρόμος τόν όποιον εξέλεξε δέν ήμπορεί ή να του έξασφαλίση επιτυχία. Ασχολείται ήδη εις θέματα γησίως Έλληνικά, διασώζοντα όλον τό μυστικόν άρωμα τής θρησκευτικής παραδόσεως. Το «Μοιρολόγι τών πνιγμένων» σταματά τό βλέμμα εούθς εξ άρχής. Καλογραία εις τήν έρημον παραλιαν με κέρη και λιβάδι, πηγαι-νουν να κλάψουν τούς θαλασινούς, ους κατέπιεν ή θάλασσα. Μία γαλήνη έκφράσεως δίδει ένα τόνον μελαγχολικόν εις τήν όλην ποιητικήν εικόνα. Η «Έξομολόγησις του πόνου»—μία καλόγηρα καθισμένη πρό τής εικόνας [της Παναγίας—έχει πολλήν μυστικοπάθειαν ήν επιτεινει τό έσωτερικόν του ναού, άριστα έξεπρησ-σόμενον. Ο πίναξ «Στήν μητέρα του Πόνου», όστις θεωρείται τό άνώτερον έργον του τεχνικώς, και αυτή άκόμη ή «Παραμονή Ψυχών», έχουν έκφρασιν, άποτελούντα μίαν, ούτως ειπείν, τετραλογία, ή όποια αναδεικνύει τόν κ. Λουκίδην έχοντα ψυχήν καλλιτεχνικήν. Θα τόν συμβουλεύσω να μείνη πιστός εις τήν Έλληνικότητά του και να μη άκούη δογματισμούς ότι δηθεν τέχνη Έλληνική δέν θά πη τίποτε—εϋθύνον έμπόρευμα τών ξενοπλήκτων κριτικολόγων.

Ό κ. Παπαπαναγιώτου εκθέτει άρκετά έργα, εκ τών όποιων προέχει ό Γαβριάδς, ένα μορτάκι ή-λιόλουστον, με τό χέρι σκαζόν τούς οφθαλμούς. Αντιθέτως, ένα άρρωστο παιδί με μίαν κόρην άγρυπνούσαν και μελαγχολικήν, εις τήν εκτέλεσιν ύστερεί. Το πρόσωπον του άρρώστου δέν άποδίδει τόν σωματικόν κάμπτον, όπως τό τής κόρης όποικτώνει τό ψυχικόν συναίσθημα. Αλλ' εις τās λεπτομερείας δέν έπρόσεξε πολύ ό καλλιτέχνης. Όπως λ. χ. εις τό σκίτσωμα τό όποιον έχει άκαμψίαν. Η «Διήγησις του τραυματίου» είνε χαρακτηριστική ως σύνολον,

και ό «Κορυμούνικος χορός» και τό «Πλύσιμο» ως ήθογραφικά σκίτσα. Η χωρική μάνα καλή, αλλά τό παιδί που κρατεί είνε άσχεδιάστον.

Ό κ. Μηλιάδης εκθέτει δύο καλλίστους πίνακας, οι όποιοι δίδουν με τήν ομοιότητα τών τούτων του χρωματισμού τήν αυτήν εντύπωσιν. Το «Ηλιόγεμα στα ψαράδικα» και τό «Απόβροχο στο παλιό λιμάνι» είνε ποιητικώτατα και με χρωματιστικά άντανακλάσεις τεχνικωτάτα. Τά «Ψαράδικα καλύβια» έχουν όλωγώ-τεραν άξίαν.

Ό κ. Ν. Λύτρα; είνε ό έμπροσεινιστής εκθέσεως. Κυρίως είνε προσωπογράφος, δέν γνωρίζω όμως άν οι εικονιζόμενοι είνε ευχαριστημένοι από τόν έαυτόν των καθ' όν τρόπον εικονίζονται. Αί εικό-νες τής δεσπ. Ρετοίνα, τής κ. Τσοικαλά και του Κ. Κ. είνε αί καλλίτεροι, δηλαδή αί καλαισθητικώτεροι. Αί άλλαι άποτελούνται από άνήσυχους και προχείρους γραμμιάς και από κτεπητόν χρώμα. Έχουν ζωήν τά έργα του, αλλά δέν έχουν χάριν. Η αλήθεια τήν όποιαν ζητεί να άποδώσ ην άντιπαθητική. Εκτιμώ τόν νεαρόν καλλιτέχνην και επειδή τόν θεωρώ ίκανόν να μάς δώσ η καλλιτεχνικώτερα έργα, θα του συστήσω κάποιον χαλίνον εις τούς κάλασμούς του πινέλου του διότι ή νεωτερικη αντίληψις είνε εκτείνδυνο; όταν λείπει ή καλαισθησία. Από τά άλλα έργα του τό Μοντέλλο και ή όπ' άρ. 108 σπουδή δέν λέγουν δ, τι ύποτίθεται ότι πρέπει να ειπωθ. Προτιμώ-τερον πολύ ειπε ή «Σόνια». Μικρός πίναξ, αλλ' εκφραστικός!

Σημαντικήν πρόοδον παρουσιάζει ό κ. Α. Χρηστο-φής. Και τά πέντε έργα του είνε άξια πολλής προσοχής. Αί «Μητρικαί φροντίδες» είνε από τά καλύτερα έργα τής εκδόσεως, ίδίως ή στίσις του παιδιού είνε φυσικωτάτη. Εις τό «Μετά τό ψάρεμμα» με τό contrasto του χρώματος και εις τό ώραϊον Πειραικόν Δελτινόν αναδεικνύεται και καλλίστος θαλασσογρά-φος. Αλλά και εις τά ρεαλιστικά θέματα δέν ύπο-λείπεται. Πέρουσι εΙχεν εκθέση ένα άνδρικόν καυγά. Εφρέτος εκθέτει τό pendant: Ένα γυναικοκαυγά. Είνε χαρακτηριστικωτάτη ή σκηνή του μαλλιοτρα-βήματος, χαριέστατον δε τό σκυλί τό όποιον τραβή τό φόρεμα.

Ό κ. Κ. Πηλειδής είνε νεώτατος, νεοφερμένος, κοσμικός, ταλαντούχος—ύπ' άμφοτέρας τάς έννοια;— έσοπούδαο δ' έν Βελγίω. Είνε προσωπογράφος και παρουσιάζεται εις Αθήνας διά πρώτην φοράν. Εκ-θέτει δύο μεγάλας έλαιωγραφίας, μίαν τής Α. Μ. του Βασιλέως, και μίαν του Διαδόχου και πέντε μι-κροτέρως, του πρίγκηπος Νικολάου, τής πριγκηπί-σσης Έλένης, τής δεσπ. Ρετοίνα, του κ. Γ. Στρέϊτ και τής κ. Παπάγου. Διά τήν εικόνα του Βασιλέως έξεφράσθησαν υπό τών ειδικών πολλαί επιφυλάξεις ότι δέν είνε έργον καλλιτεχνικόν, αλλά μάλλον φο-τογραφικόν. Και ή προσωπογραφία του Διαδόχου δέν παρουσιάζει τεχνικά στοιχεία. Απ' έναντίας πολύ καλλίτερα είνε αί εικόνας τών πριγκίπων, ή του κ. Στρέϊτ, άνωτέρα δ' όλων ή τής δεσπ. Ρετοίνα.

Ό κ. Π. Βυζάντιος είνε ό ζωγράφος του θαιμυθ χρώματος. Οι περισσότεροι πίνακές του, ειργασμένοι εις τήν Εύρώπην όπου έσοπούδαο, έχουν μίαν χάριν Παρισινήν και μία άοριστίως σκαί τά περιβάλλει. Εις τās «Στιμάς μελαγχολίας», εις τήν «Κυρίαν με τόν σκύλον», εις τούς «Ξενύττες» και εις τόν «Κα-

θηρέτην» έδειξε τήν δεξιότητα του χρωστήρος του και τήν λεπτήν αισθητικότητά του.

Εις του κ. Καντζίκη τά έργα—τά όποια δέν είνε και όλίγα—ύπάρχει μία από η προσπάθεια. Η Γαλήνη έχει μίαν σκληρότητα. Η νύχτα στο λιμάνι, «Στόν άγρό», ή «Επίθεσις τών εϋζώνων» ήμπορούσαν να λείψουν. Μόνον ό «Γάμος στίς λεύκες» και ή «Φι-λάρεσκος», παρὰ τήν μονοτονίαν του χρώματος, δύ-νανται να έλκύσουν τήν προσοχήν.

Ό κ. Μπραέσσας εις τόν πίνακα «Μονά ή ζυγά» προσπάθησε να μάς δώσ η μίαν σκηνήν του δρόμου εις ένα σκίτσο, τό όποιον ύστερεί εις φώς και κίνησιν. Τά «Γεράνια» του είνε πολύ καλά έχον ζωήν. Διά τά τρία άλλα έργα του δέν δύναται να γίνη λόγος.

Ό κ. Μαγιάσις με τόν «Όρθρον» μάς άπελπίζει. Και θά ήτο συνεπέτερος πρός τόν πίνακά του, άν τόν έπιτιμόφρε «Νύχτα». Η «Θαλασσοταρική», πα-λαιόν του ίσως έργον, δεικνύει ότι ήμπορούσε να έμ-φανισθ ή με περισσότερας αξιώσεις.

Ό κ. Τριανταφυλλίδης εκθέτει μίαν πολύ εκφρα-στικήν κεφαλήν και έν Ημίγυμνον καλλίστον. Αλλά μάς έξασθειοί τήν καλήν εντύπωσιν με τό άτρο-φυό εκείνο κοριτσάκι και με τήν άκτανόητον «Λισκάδα».

Ό κ. Στεφανόπουλος έχει έξαιρετικήν αντίληψιν του ύπαίθρου και γνωρίζει να αντίγραφή τήν φύσιν χωρίς να τήν παραμορφώνη ή να τήν έξωραΐζει. Η «Παλιά άλκη» έχει πολλήν αλήθειαν.

Του κ. Α. Γεραλή αί «Δύο φίλοι» και του κ. Α. Γεραλή «Τό πηγάδι» έλκύουν τήν προσοχήν, ως και του κ. Π. Λύτρα ό Μικρός άνθοπούλης. Ό κ. Γουνα-ρόπουλος είχε πολύ καλλίτερα έργα εις τήν προηγου-μένην έκθεσιν. Ό κ. Αξελός προσέδωσε εις τήν κομητογραφίαν τής κ. Ταρσοϋλη ευγένειαν και άρ-μονία, ό κ. Μπισκίνης εις ένα διακοσμητικόν πίνακα ώραϊώτατον εικονίζει ποιητικώτατα τήν ώρα του Έσπερινου.

Ίδου και μία τριανδρία τής ελαφράς, παιγνιώδους γραμμής, τής νεώτερας τεχνοτροπίας, τής κομψής εκ-κεντρικότητος. Ο Περιβολοράκης, ό Θεοδορόπουλος, ό Παπαγεωργίου. Ο πρώτος άνώτερος. Η «Αναμονή», ή «Εκπληξις», ή «Τσιγγάνα», ή «Μόδα», ή «Ανάγνω-σις», τό «Γλέντι» δεικνύουν μίαν θελκτικήν ελευθε-ρίαν χρωστήρος και μίαν αντίληψιν χάρητος ζηλευτήν. Ό κ. Θεοδορόπουλος διά πρώτην φοράν έμφανίζεται με πολλά έργα, όλόκληρον δωδεκάδα. Ξεχωρίζουν ό «Μικρός καπνιστής» με ζωηρότατες πινελιές, ό «Μι-κρός προ γελιά», ή «Κουβερνάντα», τά «Κορίτσια τής φάμπρικας». Θα προσέθετα και τόν «Ζωγράφον», έν ήν παλέτα του δέν ήτο σχεδόν μεγαλειότερα από τόν κάτοχόν της. Ό κ. Παπαγεωργίου άρκείται εις τήν σάτυραν τών τεσσάρων έποχών εικονιζόμενων διά γυ-ναικίων: αλλά διατί να μη τās παρουσιάσ ης Ατιθί-δας; Η «Ανοιξις» είνε τό καλλίτερον εκ τής τε-τράδος.

Διά τās κυρίας, αί όποια άν προηγοϋνται εις τήν κοσμικήν κίνησιν, έπονται εις τήν καλλιτεχνικήν κρι-τικήν, δέν έχω πολλά να γράψω, διότι περιορίσθη-σαν εις μικρά και μερικά εις πρόχειρα έργα. Έννοώ τās άνηκούσας εις τήν νέαν γενεάν. Αξίζον ιδιαιτέ-ρας μνείας, ή «Κόρη με τή γατούλα» τής δ. Αναγνω-στοπούλου ήτις και έλαβεν έφέτος τό Ράλλειον βρα-βείον, ή «Ανεμώνας» τής κ. Ασπρογόρακα και ή

«Κούλα» της δ. Σαμοίλη, ένα χαριτωμένο σκίτσο προ-
δίδον δεξιών χειρισμόν του χρωστήρας.

Η γλυπτική εφέτος έτυχε περιποιήσεως διότι τὰ
περισσότερα έργα συνεκεντρώθησαν εις ίδιον διαμέ-
ρισμα, στενόχωρον, άλλ' όπωσδήποτε έλειψεν ή ως
διακοσμητική μόνον των πινάκων τοποθέτησις των.
Τὰ γλυπτικά πρός τούτους έργα εφέτος εινε περισσό-
τερα ή άλλοτε.

Ο κ. Θ. Θεωμόπουλος ήγείται όχι μόνον διά τόν
αριθμόν των εκτιθημένων έργων, αλλά διά την εκδή-
λωσιν της τέχνης του, της όρμητικης και αισθητικης.
Ανώτερον όλων εινε ο Νικητής ένας κορμός άνα-
τομικης άκρικής βασιτάζων κεφαλήν άρρενωπήν.
Εινε έργον άνεπιλήπτου εκτελέσεως. Θά προτιμούσα
όμως να έλειπεν ο επιπροσθετος χουσους στεφανος.
Το «Ανάθεμα» ένας γέρων—ο Χρόνος ίσως—μέ υψω-
μένον τόν λίθον του αναθέματος υπερβολικόν εις εκ-
φρασιν.

Τὰ άλλα εινε γνωστά εκ του εργαστηρίου του, διά
τά όποια έγραψεν άλλοτε ή «Πινακοθήκη». Έξ αυτών
άριστον πάντοτε ή Αύθουσία. Θά ηγώμην όμως να
έλειπαι δύο άντιπαθητικά άσχημοι μορφαί, της «Νέας
Ζωης» και του «Πάτερ ήμών».

Ο κ. Τόμπρος, όστις έχει δόση ήδη τας χρησιωτέ-
ρας έλπίδας ευρύτατου μέλλοντος, εργάζεται πάντοτε
φιλοτίμως. Η καθώς σημειούται εις τόν κατάλογον
Προπροτομή—τό πρόπλασμα της προτομης—της βασι-
λόπαιδος Έλένης προκαλει ιδιαίτερον έντύπωσιν, διότι
κατόρθωσεν ο καλλιτέχνης να συνδυάση μίαν ήρεμον
απόλυτητα με μίαν έκφρασιν έκκυστικήν. Το Προτογινο-
μένο σχήμα πολύ καλό, επαναβλέπομεν δε την και άλ-
λοτε έκτεθεισαν σπουδήν γυνικης γυναικός. Ο Όρ-
κος στών τάφον του πολεμιστού, άρκετά τολμηρά
σύνθεσις.

Ο κ. Ν. Στεργίου, καλλιτέχνης επίσης πλήρης
μέλλοντος, εις την «Έκστασιν» μίαν άνατεταμένην
ολόγλυφον κεφαλήν με κλειστά μάτια και μειδιώντα
χείλη πλήρη ποιήσεως και μουσικισμού—κατόρθωσε
να φανερώση την έκστασιν, εις την στάσιν και εις
τά κλειστά ακόμη μάτια. Η «Ανάγλυφος κεφαλή»
πολύ καλή.

Ο κ. Μ. Καρακατσάνης, υιός γλύπτου, εκδηλώνει

τό από κληρονομικης διαθέσεως τάλαντόν του, εις ένα
μόνον, αλλά χαρακτηριστικόν άγαλμάτιον, τό «Χα-
μίνι». Εινε από τὰ καλλίτερα γλυπτικά έργα της εκ-
θέσεως. Υπερνικίσις άρκετάς δυσκολίας ως εκ του
ρεαλιστικού θέματος, άνδειχθή ζωγράφος της πλα-
στικής. Φυσικωτάτη ή σιάσις, τεχνική ή άποτύπωσις
έν ταις λεπτομερείαις. Υπάρχει κατά σύμπτωση και
έν άλλο χαμίνι έν προτομή, του κ. Λουκά Δούκα,
άξιον και αυτό προσοχής, αλλά προτιμώ τό Χαμίνι
του κ. Καρακατσάνη. Το άγαλμάτιον του κ. Δούκα
«Έκτός μάχης» δεικνύει τάσιν προς άνωτέραν δη-
μιουργίαν.

Ο κ. Γ. Αλεξανδρόπουλος μäs παρουσιάζει δύο
γνωστός φυσιογνωμίας με την καταπληκτική αντί-
θεσιν ήλικίας. Τόν υπέργηρον άλλά νεάζοντα κ. Τέ-
λην Πετσάλην, του όποιου ή τόσον έκφραστική φυσιο-
γνωμία με τας πυκνάς όφρεις και τό άτασάλλον γέ-
νειον άπεδόθη πανμοιότητως, και την νεαράν έρασσι-
τέχνισσα δεσπ. Τζούλιαν Άμπελά, της όποιας την ήρε-
μον και ρεμβώδη μορφήν άπέδωσε με πολλήν λε-
πτότητα.

Του κ. Ι. Βούλγαρη τό άγαλμάτιον «Έπειτα από
τό παιγνίδι» συνολικώς έχει πολλήν χάριν, άλλ' όστε-
ρει εις τας αναλογίας των ποδών. Η σιάσις της μι-
κράς κόρης εινε φυσικωτάτη. Εις τοιούτου είδους
έργα, της ελαφράς γλυπτικης εμπνεομένης εκ της
κοσμικης κινήσεως, εινε ειδικός ο κ. Γ.ρ. Ζευγώλης.
Η «Κυρία του συρμού» εινε τό καλλίτερον έργον
του, ή Σκεπτομένη επίσης καλό, χαρακτηριστικώτα-
τον τό κοριτσάκι τό φοβισμένο από τή χουσύμυγα.
Η «Χρησιμοδότησις» του κ. Φωσκόλου εινε έργον μελέ-
της, χαριτωμένος δε ο «Γάτος» του κ. Γεωργαντέ.

Εις την έκθεσιν υπάρχουν και τρία άγάλματα του
Βασιλέως. Υποθέτω ότι οι δύο νεοροί γλύπται δεν
θά υποχωρήσουν εξ άβρότητος εις τόν ζωγράφον κ.
Ίακωβίδη, όστις και έν τη γλυπτικη άσχολούμενος
κάποτε, εκθέτει και αυτός άγάλματα του Βασιλέως.

Εις μίαν γωνίαν έν άγαλμάτιον (terra cotta) του
άειμηήστου Λρόση ή «Σκέψις», μäs δεικνύει πό-
σον ευσυνείδητα ειργάζοντο οι παλαιοί καλλιτέχνη.

Πενυχτά τὰ εκθέματα της Αρχιτεκτονικης, Χαρακτι-
κης και Διακοσμητικης.

Κ.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Θεάτρον Κοτοπούλη

Ο «Κατακτητής» του Ντέ Έρτς εινε τό πρώτον
Ρουμανικόν έργον τό όποιον επαίχθη εις Αθήνας.
Ο συγγραφεύς εινε γνωστός κυρίως διά τό δράμα
του «Αράχνες», τό όποιον πέτυχε τόσον, ώστε να
γίνη ο εύνοούμενος της Ρουμανικης Αδής. Ο ήρως
του «Κατακτητού» δεν εινε φανταστικόν πρόσωπον,
άλλά γνωστός αξιωματικός του Ναυτικού, πλούσιος
και όρατός, όστις υπήρξεν αληθινός κατακτητής εις
την κοινωνίαν του Βουκουρεστίου. Το έργον πλέκεται
περι την περιπειτειώδη ζωήν του την πλήρη έρωτος
και διασκεδασεων, ήν εκπροσωπει επί σκηνης εις
διπλωμάτης άγαπών μίαν φιλάρεσκον άριστοκράτιδα.
Η πάλη μεταξύ αυτών διεξάγεται τόσον τεχνικά
ώστε εις τό τέλος ήττώνται και οι δύο. Το θέμα δεν

εινε πρωτότυπον, αι πράξεις πολύ εκτενείς, χωρίς
δράσιν, άλλά ο διάλογος πολύ ψυχολογικός. Το έργον
όμως άν εις την γενέτειραν του συγγραφεύς εστάθη,
εδώ εδόθη μόνον ως πρεμιέρα. Η δ. Κοτοπούλη και
ο κ. Μυράτ έπαιξαν άρκετά καλά. Η μετάφρασις της
δος Αίμιλλιας Καραβία επιτυχής.

Υπό τόν τίτλον «Χωριάτικη τιμή» επαίχθη τό πρό
δεκαετίας γραφέν δίπρακτον δράμα του Πόρτο-Ρίς
«Οι Μαλφιλάτρο». Εινε ψυχολογική άπεικόνισις μιäs
εργατικης οικογενείας της όποιας ο μεγαλειετος
υιός εινε νυμφευμένος. Η γυναίκα του έχει προδόση
την συζυγικην πίστιν εμπλεχθεύσα εις τὰ δίκτυα του
Δημάχου. Αποκαλύπτει την άπιστίαν εξ επιστολών και
την άποδιώκει εξερευτιζόμενος από τούς οικείους του.
Έν τούτοις την αγαπῃ και θέλει κατόπιν να την κρα-
τήση, άλλ' εφρίσκει αντίστασιν από τούς οικείους του,

οί όποιοι εκπροσωπούν τας κρατούσας περι τιμης
ιδέας. Την στιγμήν που πρόκειται να φύγη ή γυναίκα
του αυτός και πάλιν την διώκει, εκείνη του εξάπτει την
ζηλοτυπίαν και εκείνος τότε την ακολουθεί εγκατα-
λείπων τό πατρικό του σπίτι, ένθ ή μητέρα του,
στοργική πάντοτε, έλπίζει ότι θα επανέρη τό παιδί
της την ευτυχίαν. Το έργον έχει κυρίως δύο δυνα-
τάς δραματικές σκηνάς: ή πρώτη πράξις εινε μάλλον
ήθογραφική και επαίχθη συνολικώς καλλίτερα, ή
δευτέρα ύστερει εις σκηνηκήν οικονομίαν, την συγ-
κρατεί όμως ο μεταξύ συζύγων διάλογος πολύ ψυχο-
λογικός και με τέχνην γραμμένος. Ο κ. Παλαιολό-
γος ως συζυγος έχει ευκαιρίαν να δείξη έντονωτερον
τό τάλαντόν του, άποδώσας με πολλήν δύναμιν τόν
δραματικόν ρόλον του άπατωμένου άλλά και συγχο-
ρούντος συζύγου. Η δ. Κοτοπούλη ειχεν εξάρσεις άν-
ταξίας της φήμης της.

«Πώς άπατώ την Γυναίκα μου» έξεπνη φάρσα
του Φεντόν, με τετραμήνην υπόθεσιν άλλά με ξεκαθρι-
στικά άπροσπια έπεισόδια, παιχθεύσα πρό 25τίας
με τόν τίτλον «Le Monsieur chasse». Η δ. Κοτο-
πούλη και οι κ. κ. Γουίδης και Παλιούρας ειχεν τά
πρώτα μέρη.

«Γιά ένα φιλι στο Τουνελ», φάρσα του Γκοντινέ.
Ανεπιβόσθη βιαστικά και επαίχθη μόνον δις.

«Τερέζα Ρακέν», δράμα του Αίμιλλίου Ζολά, τό
μόνον που έγραψε και αυτό κατά την αρχήν του στα-
δίου του. Αί δύο πρώται πράξεις άνευ δράσεως, αι
δύο τελευταία έκνευριστικά.

Ένας ζωγράφος αγαπῃ την συζυγον ενός φίλου
του, χρησιμεύοντος ως μοντέλου. Αποφασίζουν να
άπαλαγούν του συζύγου και τόν πνίγουν στο πο-
τάμι. Νυμφεύονται οι έραστοί άλλά την πρώτην νύ-
κτα του γάμου φρικτά παραισθήσεις τούς βασανί-
ζουν ή συζυγος βλέπει με φρίκην τόν συνένοχόν της.
Επιτεινεται τό μαρτύριον όταν ή μητέρα του πνι-
γέντος μανθάνει ότι δολοφόνοι εινε τό νέον συζυγ-
κόν ζεύγος παθαίνει παραλοσίαν και άφασίαν, εξ
ης συνέχεται έν τέλει, ένθ οι δράστοι έλεγχόμενοι
από τόν τύφωσιν της συνειδήσεως, πίνουν ο εις κατό-
πιν του άλλου δηλητηρίον. Ως σκηνηκόν έργον εινε
μία άποτυχία, άνεπύρονον διά τούς νευρικούς. Έάν τό
έργον αυτό έγραφε Έλλην συγγραφεύς, ουάι και
άλλοίμονο!

Η εκτέλεσις άπέδειξε την δ. Κοτοπούλη και τόν
κ. Μυράτ εφάμιλλους εις δραματικότητα. Τα μέρη
των, άρκετά κοραστικά, έπαιξαν με πολλήν δύναμιν.

Η «Αιγκρέττα» του Νικοντέμι. Εινε τό πρώτον
δραματικόν έργον τό όποιον έγραψεν μόλις έπηρε εις
τό Παρίσι ο μετέπειτα συγγραφεύς του «Κουρελιού»
και της «Σκιάς». Το έγραψε χάριν της Ρεζάν, προς
ήν αισθηματικώς συνεδέετο. Το έργον φανερώνει
μίαν δεξιότητα, άποβλέπουσαν μάλλον εις έντύπωσιν
παρά εις ψυχολογίαν, και μίαν ιδιοφυίαν, ήτις κα-
τόπιν εξεδιηλώθη τόσον άδρά και έκκυστική. Η
υπόθεσις του εινε απλή. Ο Έρρίκος έχει έρωμένην
την Σουσοάνα, ήτις επί τρία έτη ζήτυτικώς με τόν
άνδρα της, όστις την παραμελεί. Η μητέρα του Έρ-
ρίκου εφρίσκειται εις χρηματικας στενοχωρίας και ή
Σουσοάνα, έν άγνοία του Έρρίκου, την βοηθεί. Ο
συζυγος της Σουσοάνας τό μανθάνει και εις μίαν
βιαίαν σκηνην επιτίθεται της συζύγου του διότι συν-
τηρῃ εις βάρος της περιουσίας του ένα έραστήν.

όστις κατόπιν ερχόμενος, κατάπληκτος μανθάνει τό
γεγονός. Ζητεί εξηγήσει από την μητέρα του, ήτις
ξεν άρνείται την αλήθειαν και ένθ εινε άποφα-
σισμένος να σκοτωθή, ή Σουσοάνα εγκαταλείπουσα τόν
άνδρα της, άπεροσημένον και αυτόν από τας έρω-
μένες του, μεταλείθει τόν Έρρίκον, διά να ζήσουν
μάζή άγοστημένοι και εργαζόμενοι. Ο τίτλος του
έργου ελήφθη από την αιγκρέτταν—οικόσημον ευγε-
νείας—την όποιαν φορεῖ ή μητέρα του Έρρίκου. Ο-
λόκληρον τό έργον σκηνηκώς στηρίζεται εις την β'.
πράξιν, ήτις εινε δραματικωτάτη, πλήρης δράσεως
και μεταπτώσεων. Η σκηνη μεταξύ των συζύγων εινε
θαυμασία, ως και ή μεταξύ έραστου και συζύγου, ήν
άφρονος παρακολουθεῖ ή συζυγος. Εις την πράξιν αυ-
τήν ή δ. Κοτοπούλη υπήρξεν υπέρστος. Ο κ. Μυράτ
έπαιξε με πολλήν δύναμιν—σπανίως ήρθη εις τοιούτον
ύψος δραματικότητας άριστος και ο Γαβριηλίδης. Και
οι τρεις άπετέλεσαν έν αρμονικόν σύνολον. Ως μητέρα
ή κ. Χρυσούλα Μυράτ άπέδωσε τόν χαρακτήρα και
την ευγένειαν του ρόλου της με πολλήν λεπτότητα.

Η μετάφρασις πολύ καλή, πιστή άλλά και θεα-
τρική. Ο διάλογος διά τόν όποιον ο συγγραφεύς δια-
κρίνεται και έξοχήν, δεν έχασε ούτε την χάριν του
πρωτοτύπου, ούτε την δύναμιν.

«Κυβέλειον»

Ο άριστος υπό έποψιν προσωπικου θιάσος έπαιξεν
άρκετά έργα του παλαιού δραματολόγιου της Κυβέ-
λης. Νέα δε τὰ εξής: Ο «Ιδανικός συζυγος» ή μάλ-
λον ο «Ιδεώδης», κοινωνική κομωδία του Όσκάφ
Ουάιλντ, όστις έγραψε τρεις έν όλο. Υπόθεσις αισθη-
ματική, παλαιά τεχνουργία, άλλά σάντα κοινωνική
λεπτή και διάλογος πλήρης πνεύματος και παραδοξο-
λογίας. Τα ξενικά όμως ήθη, πολιτικά και κοινωνι-
κά, καθιστούν τό έργον μεταρραστικόν διά τό ιδικόν
μας κοινόν, άλλά και έν μεταφράσει τό έργον χάνει
πολύ. Η υπόθεσις εξελίσσεται εις τόν κύκλον της
Λονδινείου άριστοκρατίας εις έν περιβάλλον διπλω-
ματών και λόρδων. Οι κ. κ. Παπαγεωργίου και Βε-
άκης άντελήφθησαν έπαρκώς τούς ρόλους των. Η κ.
Καλογερίκου έπαιξε πολύ καλά εις την β', πράξιν.
Αί άμιμίσεις των κυριών πολύ καλίσθητοι.

Η «Καλή πρόθεσις» του Κρουασέ εινε δίπρακτος
κομωδία με άπλουστάτην υπόθεσιν, άλλά χαριτωμέ-
νον διάλογον, λίαν δε άκατάλληλος διά κυρίας—πα-
ραδόξως δε παρελείφθη ή δήλωσις αυτη εκ των προ-
γραμμάτων. Τοιαύται παραλείψεις όμοιάζουν τας πα-
γίδας, εις άς πίπτουν άνύποπτοι αι οικογένεια και
πρέπει να ληφθή μέτρον άποφυγής έν τῷ μέλλοντι
των κινδύνων της ήθικης. Ένας άρραβωνιασμένος
έχει έρωμένην. Αυθι έχει φίλην την μνηστήν του.
Τυχάζως άποκαλύπτεται ότι έρωτοτροπεί και με τας
δύο και υπόσχηται ή έρωμένη να της άποδόση τόν
μνηστήρα. Αλλά συμβαίνει τό έναντίον και ή έρωμένη
παραδίδεται εις τόν φίλον της, ένα επιτήδειον κατα-
κτητήν γυναικών. Η κ. Κομότη έπαιξε φυσικώτατος,
ο κ. Βεάκης, άφελέστατος και αυτός και λεπτότατος,
εις υπόκρισιν, κομικώτατος δε ως ύπηρέτης ο κ. Βε-
νιέρης, καιτοι ο ρόλος του συνίστατο εις κινήσεις
και μορφασμούς. Η κ. Φιλιππίδου χαριτωμένη εις
την σύντομον εμφάνισιν της.

Επειδή ή «Ανδρείνη» επαίχθη εις τόν κινηματο-
γράφον, άνεσύρθη εκ της λήθης και επί του θεάτρον.

Είπε παλαιόν έργον του Σαρδού, παιχθέν τώ 1872, εν Αθήναις· δέ πρό 17 ετών με την Εξαγγελίαν Νίκα και και τον Μέγκουλιαν εις τό θέατρον Τσόχα. Είπε έργον άμφοτον, μυθιστορηματικών, άνήκον εις την βιομηχανικήν εκμετάλλευσιν. Η κ. Καλογερίκου διεκρίθη διά τας τουαλέτας της και ή κ. Φιλιππίδου, ως χορεύτρια, διά την εύμορφίαν της.

«Λυρικόν».

Του «Λυρικού» τά έργαίνα εξαίρετήθησαν διά συντόμου ποσοφώνησεως του κ. Λιδωρίκη, μεθ' ήν επαίχθησαν δύο «χαρκτηρες» του κ. Δημητράκοπούλου, εκ της σειράς ήν έχει γράψει κοινωνικών σκηνών, με ψυχολογικούς συμβολισμούς: Η «Πεταλοῦδα» και τό «Σπουγγίτι». Τό πρώτον άνωτερον του δευτέρου, έχει λεπτόν διάλογον και ώραιον τέλος. Η πεταλοῦδα είνε ένα κοριτσάκι τό οποίον προώρως άρχίζει νά έννοιή τον κόσμον και έρωτεύεται ένα κόριον, ό όποιος άγαπή τή μητέρα της. Τό Σπουγγίτι είνε ένα άλλο κοριτσάκι τό οποίον μία εύπλαγχνική κυρία περιεμάζευσε από τους δρόμους που έπωλούσε άνθη διά νά αναπληρώση τό ιδιόν της κοριτσάκι που πέθανε. Αλλά τό σπουγγίτι δέν ήμπορεί νά ζήση στο κλουβί όσο χρονού και άν είνε και επιστρέφει εις την παυχική φρολή του, χοροῦμενο. Είς τό πρώτον φυσικώτατα έπαιξε τή πεταλοῦδα ή Μπιμπλά Χατζάκη, εις τό δεύτερο ειχε ώραιάς άφελεις στάσεις ή μικρά Νέζερ.

Επαύθησαν ό «Βασιλεύς Κοκό», εξωφρενική φάρσα του Λαμπίζ και ό «Ιατρος Μπεμπέ», Γαλλική κομωδία.

Τά έφετείνια «Παναθήναια» έχασαν την άρχικήν αίγλην των. Και διότι παίζονται εις θέατρον άπομακρυσμένον των κέντρων, και διότι τά σκηνικά είνε πενιχρά έννεκα της ύπερτιμώσεως των υλικών, και διότι τά έσυνειδήσαμεν με την Κοτοπούλη. Εφέτος δέν είνε θεαματικά—αι απόπειραι του σηλαιού του Ποσειδώνος και της άποθεώσεως της Ειρήνης είνε άποτυχία υπό έσποιν έμφανίσεως—άλλά παίζονται άρτιώτερον, διότι όλοι οι ήθοποιοί παίζουν πολύ καλά. Επίσης ή μουσική έφέτος—περισυλλογή Οικονομικού—είνε πλέον πεταχτή και εύάρμοστος. Καλιμπούριον γίνεται κατάχρησις· μερικά εν τούτοις προκαλοῦν τον γέλοισα. Παρ' όλην την έλλειψιν έφέτος φαιδρών έπεισοδίων και τον φόβον της λογοκρισίας, οι συγγραφεις εξεμεταλλεύθησαν την πείναν κατά τρόπον επιτυχή.

Ο Τσανέτος έφέτος υπεδύθη άλλο πρόσωπον και όχι άλλο πρόσωπον τον Τσανέτον. Ο κ. Λύτρας—ένας από τους καλλιτέρας αλλά μη ρεκλαμαρισθέντας ήθοποιούς· μας εκάκτως καλός εις δημιουργίαν χαρακτήρων—ως Τσανέτος, ένεφανίσθη εύγενέστερος, χαριέστερος του παλαιού, έχει δε και τό χάρισμα νά τραγουδή άρκετά καλά. Η έμφάνισις του ως ούρακοτάγκου καταπλήσει διά την τελείαν μίμησιν. Η κ. Κορίννα Ζαφειροπούλου ως κομιέρ—Κοινή γνώμη συμβολίζομένη δι' άνεμομίλου επί της κεφαλής της με την κομψήν άμφίεσιν και ως κανταδόρος με τό έλκυστικό τραγουδι της, συμπαιθεστάτη. Η δεσπ. Άθανασία Πλέσσα άνεδείχθη ή ήρωις της Επειθεωρήσεως. Την εξωντάνευσε. Ως όδοκαθαρίστρια άμίμητος· έδημιούργησεν ένα λαϊκόν τύπον άφάστου ζωηρότητος και εκφράσεως. Τά κουπλέ της έπανα-

λιμβάνονται πάντοτε. Ως καμιατέρα άποχαρητόσσα τον σκαπανέα της μετασταθμεύοντα χαριτωμένη και ως Φήμη έλαστικώτατη εις κινήσεις. Η κ. Περιδου ως Παλήα Στρατόνα έδωσε ένα τύπον θυληκού κουτουβάκη θανυσιον.

Και τά μικρά—τρία τον αριθμόν—υπόσχονται μέν πολυκύμαντον μέλλον, άλλ' έχουν και παρόν αξιόλογον. Η Χατζάκη και ή Νέζερ ως Κριθή και Σίτος και ή Κοντσέτα ως δέκατον Υπουργείον έπαιξαν με άφέλειαν θελκτικήν.

Ως πρός τό συγγραφικόν μέρος, δύο είνε τά έξυπνότερα νοῦμερα, του άποκλεισμού και της πικριδόσεως των παληοσιδεϊκων, εν οις και τό καθουρητιστήρι τό θίγον τά νώτα της γετόνισσας. Μερικά νοῦμερα, ως ό διπλωμάτης, τά βλαῖορα, αι μαθήτριαι, τό τούβλο, αι κυρία του σσοσιτίου πρέπει νά άντικατασθούν.

Πολύ καλά εξετελεσθη ή γυμνοποιος χορός της Αμφιτρίτης, υπό της κυρίας Νοελλία με τας Νύμφας. Πρέπει νά σημειωθή και μία νέα έμφάνισις, του κ. Πλούτη, χορευτού και τραγουδιού.

«Ολύμπια»

Ο όλονέν συμπληρούμενος δι' Ιταλών εκλεκτών ήθοποιών Μελοδραματικός θίασος ήρχισε με τον Ριγολέττον». Ως Τζιλδα ή δ. Περινιού καιίτοι τό πρώτον αναλαμβάνουσα δύσκολον ρόλον έπαιξε πολύ συμπαθητικά. Τό τραγουδι της άπροστοίητον και γλυκό ήρσε. Ο νέος βαρύντος Μιουτζέρι έπέροχος ως Ριγολέττος με δυνατήν και άριστα χρωματισμένη φωνήν. Ο τεύρος Ρομανιόλι ως δούς της Μάντοβας κάλλιστος.

Είς την Ισχόν του Περωμένου» λησμονημένην άπεραν δοθείσαν τό πρώτον ήδη Έλλητισί, ένεφανίσθη ό νέος ύψίφωνος κ. Φ. Παπαδόπουλος, ό όποιος έφαλεν Ιταλισί. Εκρίθη εύμενώς υπό του κοινού διά την εκτασιν και έντασιν της φωνής του εις τους ύψηλούς τόνους.

Προετοιμάζονται ό «Οθέλλος» και ή «Μινιόν».

«Διονύσια»

Τά Έρωτικά Γυνάγια», κατά διασκευήν της Γαλλικής φάρσας Amour et Peston γενομένην υπό του ήθοποιού κ. Παρασκευοπούλου. Η μουσική πεταχτή, εύθυμη, αλλά καθόλου πρωτότυπος. Ο κ. Χατζηαποστόλου έχασε μίαν εκλογήν από γνωστά τραγούδια και βάλς με τινας έλαφράς παραλλαγάς. Η ά. πράξις—εις τό στρατόπεδον—δέν έχει ενδιαφέρον. Η β' πράξις—εις τό ξενοδογειον—είνε ή καλλιτέρα, ή γ' εις τό καρφ-σαντάν είνε μάλλον θεαματική. Η ρομάντσα την οποίαν τραγουδει με πολύ αισθημα ή κ. Λαουτάρη εις την β' πράξιν, τό κουαρτέττο της αυτης πράξεως και τό finale με τό κόρο, τό οποίον άποτελοῦν στρατιώται και καμαριέρας και τό οποίον ένενθυμίζει την Μασκότ είνε τά ώραιότερα μέρη της όπερέτας. Άρσεσ πολλή και ό παρειούκτας Αμερικανικός χορός εν ειδος γυμναστικής άκροβασίας, χορευθείς υπό του ζεύγους Φρέδι.

Ο κ. Δράμαλης άμίμητος ως κουτουβάκης φανταρος. Έδωσε ένα τύπον κομικώτατα χαρακτηριστικόν. Η κ. Έγκελ άν και δέν έχει πολύ μέρος, άρκετά έλκυστική.

Η πρώτη παράστασις εκρίθη διεξοδική και έλευ-

θεριάζουσα εις υπόπτους εκφράσεις, διό και παρεστή ανάγκη περικοπών.

Παπαιωάννου.

Η Νύφη του Συντάγματος», άπερέττα. Λιμπρέττο Β. Βεκιάρηλη, μουσική Σπύρου Καίσαρη. Η όπόθεσις σπερείται πρωτοτυπίας, εύτυχώς χωρίς χυδαίολογίας πλήρης δέ κομικών έπεισοδίων σπεραφμένων περι τας έρωτοτροπίας της κ. Πετροζελίη συζύγου υπερίηκτος άγριανάστου έργοστασιαρχου χαλβαδοποιίτης πρός νεαρόν κληροτόν όστις υπό του συνταγματάρχου εκλαμβάνεται ως ό νόμιμος σύζυγος της κυρίας και διαξοποῦν κατά του άληθινοῦ συζύγου. Η νύφη του Συντάγματος είνε ή κόρη πλουσίου Αθηναίου, του οποίου ή οικία χρησιμοποιείται ως στρατών. Την κ. Πετροζελίη υπεδύθη ή κ. Μεντέα Μόζερ, την Νύφην ή κ. Καυδηλάκη ή δ. Κολυβά έχει ένα πεταχτόν ρόλον σουμπερέτας. Ο κ. Παπαϊωάννου ως έργοστασιαρχης, ό κ. Μηλιαδης ως λιμπερσαρίας και ό κ. Σαραντίδης εις τό μικρόν μέρος του ως Έβραίος έπαιξαν άρκετά καλά. Η μουσική εύχάριστος και πεταχτή, χωρίς νά υπενθυμίξη ξένα έργα. Τό βάλς της γ' πράξεως «Ελα κοντά μου» ήγινεν άμέσως δημοφιλές. Ο κ. Καίσαρης, όστις ειχε τόσας έπιτυχίας ως συνθέτης στρατιωτικών άσματων και έμβατηρίων, εις την πρώτην απόπειραν του νά γράψη όπερέτταν έπέτυχε.

Ρεζάν.

Τά Ανευθετήρια» ή ως νέα έπιθεώρησις άγγελθείσα είνε τό γνωστόν «Καρναβάλι» Δραγάτη—Βιλλιάρ, με άφαιρεσιν σκηνών σόων και προσθήκην άλλων από άλλας έπιθεωρήσεις του κ. Δραγάτη. Αμίμητος ό κ. Βιλλιάρ ως κομικός Σαρλώ, άριστη ή κ. Έστρε ως Βοημίς. Η κ. Ρεζάν ως κινηματογράφος χαριτωμένη. Η κ. Λίζα Καβιάδα, διά πρώτην φοράν έμφανιζομένη εις Αθήνας, ως Φωτιά και Άνθοπούλις ή κ. Βαλέττα ως γρηά Μοντέρνα, και ή κ. Βασιλειάδου ως Κυρία τροφίμων παίζουν πολύ εύμορφα.

Δραματική σχολή Ώδειου

Η δευτέρα έμφάνισις της Δραματικής σχολής του Ώδειου έγινε με ένα παλαιόν έργον και με παλαιάν μεταφρασιν, την Γυναικομαχίαν των Γάλλων θεατρογράφου Σκριβ και Λεγκουβέ, με υπόθεσιν της έποχής του Λουδοβίκου ΙΔ'. Έδόθη διά νά άναδειχθή ή μέλλουσα νά άποφοιτήση έφέτος της σχολής δεσπ. Βρασιβανοπούλου, αλλά πράγματι άνεδείχθη κατά την παρίστασιν ή δεσπ. Μπενή—Ψάλτη. Η δ. Βρασιβανοπούλου έχει δραματικά χαρίσματα και έπρεπε νά έμφανισθή εις δράμα μάλλον ή κομωδιαν. Η φωνή της δέν είνε διανγής και έπίπλαστος ή υπόκρισις της άναπληροῦ όμως τά μειονεκτήματα αυτά, ή αντίληψις της τέχνης και ή τελεία εκμύθησις του μέρους τό όποιον παίζει. Είς μερικά σημεια όπερξεν ύπερβολική, λησμονούσα ότι ή φυσικότης είνε τό ήμισυ της έπιτυχίας. Η δ. Μπενή—Ψάλτη έπαιξε με θελκτικήν άπλότητα και χάριν. Άριστος ό κ. Κοιτογιάννης, χωρίς εις την κομικήν ύπόκρισιν του οποίου τό άκροατήριον έπέισθη ότι έπαιζετο κομωδία.

Κατά την τρίτην παράστασιν επαίχθη τό γνωστόν έργον του Στρίνπεργ «Λεσποινίς Τζούλια». Αι' αυτού έπρόκειτο νά δευχθή ή αξία της τελειοφοίτου

δεσπ. Τζούλιας Κωνσταντινίδου. Και ύπήρξεν άληθώς αξία του δύσκολου ρόλου. Ίδίως εις τό τέλος της β' πράξεως έπαιξεν ως τελεία ήθοποιός. Η φωνή της καθαρά, παλλομένη, θερμή, της παρέσχη εύκαιρίαν νά δείξη τά χαρίσματα καλλιτεχνικής όντως ύποκρισεως. Ο κ. Γαλιάνης ως ίσηρέτης, τό μόνον άνδρικόν πρόσωπον του έργου, ήτο άρκετά μελετημένο, άλλ' εις μερικά μέρη τό ήθος του ήτο τοιοῦτον ώστε τό άκροατήριον νά γελή, ενή δέν έπρόκειτο περι κομικού. Η δεσπ. Μπενή Ψάλτη χαριεστάτη ως μικροίσινα. Περι τό τέλος της α' πράξεως ένάλλη υπό μικράς χοροδίας τό Σατυρικό τραγούδι των χορικών και τό Βαχικό του Γρήκ.

Θεατρικά είδήσεις.

Ο θίασος Πλέσσα εις όν μετέχουν αι κ. κ. Στεφάνου, Ρούσου και αι δεσπ. Ν. Παντοπούλου και Φλ. Βορδώνη, ήρχισε με παλαιά έργα.

— Είς τό «Αθήναιον» εργατεστάτη θίασος υπό τον κ. Χατζάν, με πρωταγωνιστήν τον κ. Δελενάρδον και πρωταγωνίστριαν την κ. Καίτην Χατζά, μαθήτριαν του κ. Οικονομου.

— Είς τό θέατρον της Άλυσσιδας θα παίξη ό θίασος του κ. Θ. Νέζερ, με πρωταγωνιστριαν την Πίτσαν Κρανιώτου, την Έπιθεώρησιν «Σικ» του νεαρού κ. Όρφ. Καραβία.

— Είς τό θέατρον της Πύλης Άδριανού θα δοθή ή νέα έπιθεώρησις «Άνω-Κάτω».

— Εν έσπερίδι της λαίδης Λω επαίχθη μονόπρακτος εύφρεστάτη κομωδία του κ. Πόπ «Αί γενικά δοκιμαία», υπόθεσιν έχουσα μικροσυνωμοσίαν δύο κυριών, εκ των οποίων ή μία θέλει νά άποδείξη εις τον άνδρα της ότι ζεύει νά παίξη τόσον καλά εις τό θέατρον, όσον και εις την πραγματικότητα. Έπαιξαν ή κ. Άλ. Μέρλιν, ή δεσπ. Σοφία Ρούζου και ό κ. Φωκάς.

— Η Έταιρεία των θεατρικών συγγραφέων προ εκήρυξε διαγωνισμόν πρός συγγραφήν τριπρακτου κομωδίας και ένός μονοπρακτου δραματικού έργου. Διά την κομωδιαν τό βραβείον ώρίσθη εις 500 δρα. διά τό δραματικόν 100 δρα. Η προθεσμία παραδόσεως των έργων λήγει την 15 Ιουλίου.

Έτερον διαγωνισμόν μονοπρακτων, ύσως προκηρύξει και τό «Λυρικόν».

— Νέα έργα προαγγέλλονται. «Κατά τό μήθημα του Ταγκό» κομωδία Λάσκαρη και Κολοκοτρώνη.— Η «Τρέλλα» κομωδία Δεπάρτα.—Χωρίς παιδί, μονόπρακτον δράμα Φ. Γιοφύλλη.—Τά παιδιά μας τριπρακτον κοινωνικόν δράμα Ζ. Μακρή.—Φύλλα στη μπόρα Γ. Σμηριώτου.—Τά Σημειώματα» έπιθεώρησις.—Μπροστά στα νειάτα, Α. Βεάκη.—Μπουμπούληθρες υπό Παργασού.—Τό ιδανικό γκαρσόνι» όπερέττα μουσική Κορίνο.—Τό δακτυλίδι της μάνας» Καμπύση, μουσική Καλομοίρη.—Ο «Υπηρέτης πρέσβυς» διασκευή Γαλλικής φάρσας, μουσική Μαστρακίνη.—Ο άγαπημένος των γυναικών, διασκευή εν του Γαλλικού, μουσική Σ. Αεπεινώτη.—Αί τελευταία νύκτες» φαντασμαγορία Γ. Βλάχου.—Σάν φασόν» έπιθεώρησις ακατάλληλος διά κυρίας.—Η μύθη κλωστή, Ηλιάδου.—Αί παλαιά Αθήνα, Άσπρέα.

Μεταφράσεις: Πυρετον όκινδυνον, τό «Κρεβάτι», φάρσαι.— Η «Φωτιά», ή «Βασικόκη τίγρις» διασκευαί.—Ο «Ζηλιώτης» του Ριμπέσκο.— Η μητέρα του Μπαρκό.— Η «Μικροψία» άγέκδοτον δράμα του Σαρδού.—Ο «Σπαραγμός» (Curee) του Ζολά, κατά διασκευήν εκ του μυθιστορημάτος.—Ψιλοδουλίτσες» κομικι του Έρβιέ.—Ο Ένοχος» του Φός.—Παληόσπιτα του Σού.

— Η Α. Β. Ύψ. ό πρίγκη Νικίλας έγραψε τετραπρακτον φάρσαν «Κάθουνα στη φωτιά». Θα παιχθή από τον θίασον Κοτοπούλη.

Σημειώσεις ἑνὸς ἠμῆρος.

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἰσθιαίων.—Ἐπιτροπὴ ἀνεπαρκής.—Οἱ Βυζαντινοὶ ναοί.—Ἔως περὶ εὐδυνῶν.—Αἱ συναυλῖαι.—Τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς.—Οἱ χοροὶ τοῦ Ἀντικίου.—Μία πρότασις.—Τὸ Ἡρῶν τοῦ 1821.

ΠΟ ἐτῶν ἤδη ἔνθετος φιλέλληνας, ὁ ἐν Λιέγη π. Poincheur πρῶτος διὰ τῆς «Πανακοθήκης» ἱπέδειξε τὴν ἀνάγκην προπαρασκευαστικῆς ἐργασίας διὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς Ἐκατονταετηρίδος τῆς Ἑλλάς. Ἐπαναστάσεως. Δι' Ἰσθιαῖα σημειοῦντα ἐξαιρετικὸν σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορικῇ σταδιοδρομίᾳ ἀπαιτεῖται καὶ ἐξαιρετικὸς ἑορτασμός, διὰ τὴν Ἑλλάδα δὲ ἐπιτελέσασαν σημαντικὰς προόδους κατὰ τὸν διαρρεῦσαντα αἰῶνα ἐπεβάλλετο ἐγκαίρως προετοιμασία διὰ τὴν ἐπίδειξιν τῶν προόδων αὐτῶν. Ἐκτοσε παραῆλθον ἰκανὰ ἔτη, ἡ «Πανακοθήκη» ἀνεκίνησε πάλιν τὸ ζήτημα, ἀλλ' οὐδὲν ἐπιτελέσθη. Μόνον ἡ Σύνταξις Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἑλλάς γλώσσης ἤρξατο. Αἱ ἐκάστοτε Κυβερνήσεις παρέλειψαν νὰ λάβουν οὐρανῶν φροντίδα καὶ ἔπρεπε νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνθρωπος τῶν γραμμάτων καὶ δὴ ἱστορικὸς καὶ ῥέκτης ἀνὴρ, ὁ κ. Λάμπρος, ἵνα εἰσηγηθῇ νομοθετικῶν διατάξεως, προνοούσης περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ. Αἱ πολιτικαὶ περιπέτειαι εἶνε τὸσον ἀποκαρδιωτικαί, ὅστε ἐξουδέτετο μίᾳ γενναίᾳ χειρονομίᾳ διὰ μὴ ἴδωμεν τὴν τελευταίαν στιγμὴν στασιμῶδως ἐνεργείας. Διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς προχείρους καταρτισθείσης καὶ ἣτις εἶνε ἄλλως τε ὀλιγομελής, δικαίως διετυπώθησαν παρατηρήσεις διότι δὲν ἀντεπροσωπεύθησαν ἐν αὐτῇ ἐπιφανεῖς πολεμιστῶν οἰκογένειαι, οὗτε τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὗτε τὸ Πανεπιστήμιον, οὗτε ἡ Βουλὴ, οὗτε ὁ κληρὸς τοὐλάχιστον διὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς Ἀγ. Λαύρας. Ἄλλ' ἡ συμπλήρωσις εἶνε εὐκόλον πρᾶγμα. Ἐκεῖνο ποῦ ἀπαιτεῖται εἶνε ἕλπις καὶ ἐργασία. Ἄς καταρτισθῶν ἀπὸ τοῦδε βοηθητικὰ ἱστοπεριτοπῶν δι' εἰδικὰ θέματα, αἱ ὅποια νὰ ἐργασθῶν ἐγκαίρως καὶ μεθοδικῶς, ἵνα κατὰ τὸ 1921, κατόπιν μάλασι τῆς σημερινῆς δοκιμασίας, ἡ Ἑλλάς παραστή εἰς τὰ ὄμματα τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ὡς ἕθνος ἀντάξιον τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς τῶν.

Πολὺς λόγος ἔγενετο πάλιν διὰ τὰς Βυζαντινὰς ἐκκλησίας, ὧν ἐκάστοτε ἀπειλεῖται ἢ ὑπόστασις καὶ ἡ τέχνη εἴτε διὰ κατεδαφίσεως, εἴτε δι' ἐγκαταλείψεως, εἴτε δι' ἐπισκευῶν παρ' ἀνθρώπων ὅλως ἀκαταλλήλων. Δεινὴ ἔρις δύο Βυζαντινολόγων διὰ τὸν ἀνυψῆναι τῶν Ἀγ. Ἀσραμάτων ἀπέδειξε ὅτι ἀντὶ νὰ συνεισώσῃ τὰς προσπαθείας τῶν οἱ ἀρμόδιοι διὰ τὴν διάσωσιν τῶν ἱστορικῶν μνημείων, ἐξαγγέλουσιν τὴν δραστηριότητά των εἰς ἀνεγκλήσεις προσωπικῶς ἀνοφελῆς πρὸς ἀναζήτησιν εὐδυνῶν, ἐνῶ ἠδύνατο δι' ἐγκαίρως συγγενήσεως καὶ ἐπεμβάσεως νὰ ἀποσοβῆσιν τοὺς βιβαλισμοὺς τῶν ἐπιτροπῶν, οἱ ὅποιοι εἰς πολλὰ μέρη ἀσβεστούνουν τοὺς ναοὺς, προκαλοῦν-

τες σημαντικὰς ζημίας διὰ τὴν τέχνην. Τὸ ζήτημα ἠδύνατο νὰ λυθῇ ἐὰν οὐκ ἀπρηγορεῖτο οὐδὲν ἐπισκευὴ ἐνοριακοῦ ἀρχαίου ναοῦ—νὰ καθορισθῶν δ' οὗτοι—ἀνεῖ εἰδικῆς ἀδείας τοῦ Ἐφόρου τῶν Βυζ., ἀρχαιοστῆτον, ἐπιστατοῦντος καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, ἣτις μόνον προκειμένου περὶ στερεώσεως ἢ διασώσεως δέον νὰ ἐπιτρέπεται. Προκειμένου δὲ περὶ ναῶν μὴ ἐνοριακῶν, καὶ οἱ ὅποιοι εἶνε ἀρκετοί, ἰδίως μικροί, νὰ περιέλθουν εἰς τὴν ἀπόλυτον δικαιοδοσίαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑπιτροπῆς, χαρακτηρισμένοι ὡς μνημεῖα ἱστορικὰ.

Εἰς τὴν πληθώραν τῶν συναυλιῶν, καθ' ἣς κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοί, γνωστοὶ καὶ ἀγνωστοί, ταλαντοῦχοι καὶ μὴ, ἰδίως δεσποινίδες, ἐπιδεικνύουν τὴν μουσικὴν ἐπίδοσιν των αἱ πρωτοεμφανιζόμεναι καὶ τὴν πρόδον αἱ πολυεμφανιζόμεναι, πρεττηρήθη ἡ ἐπιβλητικὴ πλειστον τεμαζίων τῶν αὐτῶν εἰς τὰ προγράμματά των. Ἐπρεπε νὰ ἀποφεύγουν νὰ ἐκτελοῦν ὅσα ἐξετελέσθησαν ἤδη διὰ δύο λόγους, πρῶτον διότι τὸ ἀκροατήριον—ἠξέστηρον δὲ ὅτι ὠρισμένον σκεδόν ἄνθρωποι εἶνε οἱ παρακολουθοῦντες συναυλίαι, πλὴν τῶν ἀπαραιτήτων συγγενῶν καὶ φίλων—θέλει νὰ ἀκούσῃ νέα πράγματα, καὶ δεύτερον διὰ τὸν λόγον ἡ μάλλον τὸν κίνδυνον τῆς συγκρίσεως. Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν κλασικὴν μουσικὴν δις καὶ τρεῖς ἐπαίχθησαν αἱ αὐταὶ συνθέσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τραγῳδία ἐπίσης ξένα καὶ ἰδικά μας, τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Ἡ «Πορφύρα ὄρα» τοῦ Χολμέξ, τὸ «In questa tomba oscura» τοῦ Μπετόβεν, «Ἡ ἀπαγωγή τοῦ Σεραγίου» τοῦ Μότσαρτ, τῆς Κοπέλλας τὸ νερό» καὶ «Μάνα καὶ Γυιὸς» τοῦ ἀειμνήστου Σαμάρα ἐπαυελήθησαν κατὰ κόρον. Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι συνθέται μολοῦνται καὶ οἱ ἴδιοι ἔχουν καὶ ἄλλα ἔργα, ἀνότερα μάλιστα. Διὰ τὸν μᾶζ τὰ παρουσιάζουν; Οὐκ εἶνε πενιχρὰ ἢ μουσικὴ φιλολογία, οὕτε ὑποθέτομεν, οἱ δίδοντες συναυλίαι ἀσθιόνονται ἀνεπαρκεῖς τὰς δυναμίας των διὰ τὰ μεταδόσων.

Τὸ «Ἄγκιστρον τῶν Ἑλληνίδων» δὲν ἰστέφησε καὶ ἐφέτος εἰς τὴν διοργάνωσιν χορευτικῆς ἑορτῆς, με λιπαρὰς τιμὰς, Πασχαλινῆς ἐφέτος, δοθείσης, ἐν τῷ Ζαπτεῖφ, χωρὶς ὅμως νὰ ἐχθῆ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς παρουσίας τῶν Κουλούμων, εἰς χορευτικῆς καὶ εἰς κόσμων. Ἡ ἰδέα τῆς διαδόσεως καὶ ἐπιβολῆς τῶν Ἑλλ. χορῶν δι' ἐμφανίσεων αὐτῶν ἵπὸ τῶν ἑορτῶν πρέπει νὰ τονισθῆ καὶ αἱ κυρία αἱ ὅποια ἐργάζονται πρὸς τοῦτο ἄς ἐργασθῶν συστηματικώτερον. Εἰς τὴν ἐφετεινῇ ἑορτῇ ἔκαμεν ἐντέτασιν ξεχωριστὴν ὁ καὶ πρῶτος χορευθεὶς ἀρχαῖος χορὸς τῶν Νηρηίδων με πεπλοφόρους νύμφας καὶ ὁ διὰ πρώτην φοράν χορευθεὶς, καίτοι ἀρκετὰ μονότονος, Βυζαντινὸς χορὸς με Βυζ. ἐνδύματα, διατηρηθεὶς εἰς τὴν Ἑρακλεῖα χορία, ὅπου χορεύεται τὸ Πάσσα. Ἐφέτος παρατηρήθη καὶ ἡ ἄλλειψις τῶν συνοδευόντων τοὺς χοροὺς δημοικῶν ἀσμάτων, ἅτινα εἶνε ἀπαραίτητα διὰ τὴν συνολικὴν ἀπόδοσιν τῶν πατριῶν ἑθίμων.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἡ ἐπέτειος τοῦ πανηγυρισμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος τοῦ 1821 διὰ γενναίων χορηγιῶν πρὸς ἀνάγεσιν ἀναμνηστικῶν μνημείων, ἀποτελεῖ μίαν ὄλως ἐξαιρετικὴν ἐπίδοσιν τῆς γλυπτικῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἔως τὴν ὥρην οἱ γλύπται μας παρεποῦντο δι' ἐλλείψιν καλλιτεχνικῆς ἐργασίας, κατέφευγον δὲ οἱ πλείστοι εἰς τὴν νεκροταφεῖα πρὸς βιοπορισμὸν ἢ ἀποδύρουντες δὲν τοὺς ἀφίνε νὰ ἐμπνευσθῶν εἰς δημιουργίαν ἔργων ἀξίας. Ἴδου ὅτι τὴν ἄφθονον χορημίαν πρὸκειται νὰ διατεθῇ διὰ γλυπτικὰ ἔργα. Ἐκτός τοῦ μεγάλου Ἡρώου—καὶ ἀναμνηστικοῦ τὴν στιγμὴν αὐτῆν τοῦ προδρόμου τῆς ἰδέας, τοῦ μεγαλοσυνεῖστου Ἡρώου τοῦ κ. Μπονάου—μνημεῖα ἀναμνηστικὰ θὰ στηθῶν εἰς τοὺς τόπους τῶν μαζῶν, ἀνδριάντες καὶ προτομαί. Συμπαθῶς τοῦ Ἑλλήνας γλύπται, ἀναγνωρίζω τὴν ἀξίαν των, θαυμάζω τὴν ἐγκαρτέρησιν των, ἀλλὰ γνωρίζω καὶ τὰς μικροφιλοτιμίας των. Θὰ προτείνω τὴν γνώμην ὅπως ἀντὶ νὰ ὑποβληθῶν εἰς παντοῖους κόπους διὰ νὰ ἀναλάβουν ἐργασίας,—ὅτε πιθανὸν οἱ ἐπιτήδειοι νὰ ἐπικρατήσουν ἐπὶ ζημίας τῆς τέχνης—καὶ ἀντὶ νὰ γίνων διαγωνισμοί, ὧν τὰ ἀποτελέσματα προκρίνεται οἰκτρὰ ὡς ἡ μέχρι τοῦδε πείρα διδάσκει, προτιμώτερον εἶνε ὅλοι οἱ γνωστοὶ καὶ

ἀνεγνωρισμένοι γλύπται—ὄχι οἱ μαρμαριῶδες—νὰ ἀποτελέσουν ἔνοσον ἐπὶ τῷ ἀποκλειστικῷ σκοπῷ νὰ ἀναλάβουν ὁμαδῶν ὅλας τὰς ἐργασίας τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἀπαθανάτισιν τῆς μεγάλης Ἐπαναστάσεως. Μία συνεννόησις μεταξὺ των χάριν τῆς τέχνης κυρίως, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς ὁλικῆς ἐνισχύσεως των κατὰ δευτερεύουσαν μοίραν, ὅπως ἀναλάβουν ἕκαστος ὠρισμένην ἐργασίαν—καὶ ὑπάρχει ἀρκετὴ δι' ὅλους—καὶ ἐν γαλήνῃ πνεύματος—οἷα ἀπαιτεῖται δι' ἔργα τὰ ὅποια θὰ μένουν ἐσαεὶ—νὰ ἀφοσιωθῶν εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν δημιουργίαν, χωρὶς νὰ περισπῶνται εἰς μέσα, εἰς συναγωνισμοὺς, ἀντιδράσεις καὶ γκερίες. Καλὴ θέλησις χρειάζεται ἵνα διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ ἐξυτηρηθῶν καὶ τὴν τέχνην καὶ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον. Ἐλπίζω ὅτι ἡ πρότασις μου, οὐδα λογικὴ καὶ ἐπιφελής, εἶνε πραγματοποιήσιμος. Ἄς ἀναλάβῃ ἕνας ἐκ τῶν γλυπτῶν μας—ὁ πρεσβύτερος ἢ καὶ ὁ νεότερος,—ἀδιάφορον—νὰ συγκεντρώσῃ ὅλους τοὺς συναδέλφους του πρὸς κοινὴν σύσχεσιν διὰ τὴν ἀνάληψιν ὅλων τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν δικαίαν κατανομήν αὐτῶν. Οἱ γλύπται διὰ τοὺς γλύπταις.

ΛΑΦΝΙΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Οἱ Βασιλεῖς ἐπισκέφθησαν τὸ ἐργαστήριον τοῦ κ. Ἰακωβίδου ἐπιτελοῦντος προσπογραφίαν τῆς Βασιλείας διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὡς καὶ τὸ τὸ κ. Τόμπρου διὰ μίαν πρῶταν εἰς ἔργον συνεκλούμενον ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνη κατὰ Βασιλικὴν παραγγελίαν.

— Ὁ νεαρὸς ἐκ Κ)πόλεως γυλοτογράφος κ. Σ. Ἀντωνιάδης ἐξέθεσε μακρὰν σειρὰν γυλοτογραφῶν του ἐν τινι αἰθούσῃ τῆς ὁδοῦ Σταδίου. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν, ἰδίως τύποι ξένοι, εἶνε πολὺ χαρακτηριστικά. Ἀλλὰ καὶ πρόσωπά τινα, ἐκ τοῦ κόσμου ἰδίως τοῦ θεατρικοῦ, προκαλοῦν τὸ μεῖδιμα διὰ τὴν σατυρικοῦσαν γραμμὴν, ἢ ὅποια ὑπερβάλλει τὰ φυσικά ἐλαττώματα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὰ παραμορφώσῃ. Λείπει ἀκόμη ἡ χάρις, ἀλλὰ ἡ ἐξέλιξις τοῦ ταλάντου του, τὸ ὅποσον ἐκδηλοῦται ἤδη εὐλεπ, θὰ προσεταιρισθῇ σὺν τῇ χροίῃ καὶ τὴν λεπτότητά, ἣτις ἐξενεργεῖ τὴν ἐκφρασιν. Ὁ κ. Ἀντωνιάδης ἐτοιμάζει καὶ νέαν ἐκθεσίαν, τύπων ἀποκλειστικῶς Ἀθηναϊκῶν.

— Τὴν 5 Ἀπριλίου ἠγοῖεν ἐν τῷ Ζαπτεῖφ ἡ καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ πρίγκηπος Νικολάου «Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν». Ἡ κριτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπετελεῖτο ἐκ τῶν κ. κ. Ἰακωβίδου, Λύτρα καὶ Τριανταφυλλίδου διὰ τὴν ζωγραφικὴν, Θεομιοπούλου καὶ Βουλγαρη διὰ τὴν γλυπτικὴν, Τσίλλερ καὶ Μάξη διὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν. Τὴν ἐκθεσίαν ἐπισκέφθησαν ὁ Βασιλεὺς καὶ οἱ πρίγκηποι. Ἔργα ἐπολήθησαν μέχρι τοῦδε, τὰ ἐξήτων κ. κ. Ἰακωβίδου, Λουκίδου, Ν. Λύτρα, Μποκασιόμπεη, Τριανταφυλλίδου, Π. Λύτρα, Δούκα, Φωσκόλου, Τσαγρῆ, Βυζαντιῶν, Περιβολογράφη, Μπραέσσ, Γεραλῆ, Μπισκίνη, Χρηστοφῆ, Θεοδωροπούλου, Κον-

τοπούλου, Μηλιῶν, Παπαγεωργίου, Παπαπαναγιώτου, Γουναροπούλου, Φερρεκούδου, Κρίνου, παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, Δ. Κολβοκορέση, Σιμοπούλου, Ἐμπερικοῦ, Κ. Κωνσταντινίδου, Χατζημαργῆ, Μαρίνου, Πασασιτουπούλου, Σαλιάρη, Ἀνεξίτη, Μυργώρου, Εὐταξίου, Γαλλοπούλου, Παμπούκη, Πεζαγού, Μαγιάση, Καμπά, Μηλιώτου, Γαλιάνη, Λαδοπούλου, Ἡλιάδου, Κομμοσάδου.

Ἡ ἀξία τῶν ἀνωτέρων ἔργων ἀνέρχεται εἰς 16,000 δραχμάς. Ἡ διάρκεια τῆς ἐκθέσεως ὠρισθῆ μέχρι τῆς 15 Μαΐου.

— Ὑπὲρ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βασιλέως ἐψηφίσθη τὸ Πανεπιστήμιον 10,000 δρ. ὁ Δήμος Πειραιῶς 15,000 ἐξ ἑράνων δὲ τῶν σχολείων συνέλεξαν 2,700 δραχ.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Γ. Λέλλιος κατήγαγεν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν του ἐκ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Θ. Μπασιά, Α. Σλήμαν, Γ. Ράλλη καὶ Ἰω. Δραγοῦλη ὅπως προβάσιν εἰς μελέτην πρὸς ἐγκρίσιν τῶν προτομῶν τοῦ Βασιλικῶν ζεύγους ἐν τῷ Βουλευτηρίφ.

— Τὸ θέρος θὰ διοργανωθῇ καὶ πάλιν ἐφέτος καλλιτεχνικὴ ἐκθεσις ἐν Κηφισίφ.

— Ὁ γλύπτης κ. Ἀνδρέου ἐφιλοτέγησε προτομὴν τοῦ Βασιλέως, εἰς ἐπιβλητικὴν ὄσον καὶ βιβυστοχάστον ἐκφρασιν.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας ἀνέθηκεν εἰς τὸν ζωγράφον κ. Ἰωαννίδην τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλης ἐλαιογραφίας τοῦ Βασιλέως διὰ τὴν αἰθουσαν τοῦ κ. ὑπουργοῦ.

— Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηναίων ἐξέδωκε ψήφισμα περὶ ἀναρτήσεως τῆς εἰκόνης τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως εἰς τὴν αἰθουσαν τῶν Συνεδριάσεων, ἥς ἡ φίλο τέχνης θὰ ἀνατεθῇ εἰς δόκιμον ζωγράφον.

— Ἐν τινι προθήκῃ τῆς στοῦς Ἀρσαλείου ἐξετέ-

θησαν ελαογραφία του Τούρκου ζωγράφου κ. 'Οσμάν Χασιάν. Μία παρισταία παιδικήν κρατούσαν αλέκτορα είνε εκφραστικωκάτη.

— Είς την προθήκην του καταστήματος Καρατζά εξέθεσαν οί κ. κ. 'Αριστέυς και Πανταζόπουλος έργα των, άτίνα απέσυραν εκ της καλλιτεχνικής εκθέσεως. 'Επίσης εξέθεσε γελιογραφίας του κ. Ρωμάνος.

— Κατά τον ενεργηθέντα δεύτερον Πάλλειον διαγωνισμόν ζωγραφικής τών άποφοίτων και τελειοφίτων της Καλλ. σχολής έρραβευθή ή δεσποινίς Μαρίκα 'Αναγνωστοπούλου επιδειξασα άκριβειαν και φυσικότητα εν τή άποδόσει. Θέμα εδόθη τό «Καθρέπτισμα», τό δε βραβείον χλιόδροαχμον. Τής κριτικής επιτροπής προήδρευσε ό πρόγκηρη Νικόλαος.

— 'Ο γλύπτης κ. Γ. Συννέφας έχει εκθεθεμένα εν τώ εργαστηρίω του τά έργα του, τά όποία απέσυρεν εκ της εκθέσεως, διότι δεν έγινοντο όλα δεκτά. Είνε δε αυτά ό «Ύμνος εις την 'Ελλάδα» πρόπλασμα μεγαλοπρεπούς μνημείου, έμπνευσθέντος εκ των λόγων του Γερμανού 'Αρχικαγκελλαρίου, ότι ή 'Ελλάς δεν είνε Κράτος, άλλ' Ίδέα. Η 'Ελλάς παρίσταται με τό άρχαιον κράνος βυθίζουσα την ρομφαίαν επί κλάδου ελαιίας όστις είνε ερρημένος επί της ύδρογειού σφαιρας, κάτωθεν την όποιος άνεστραμένος κείται άπνους ό αέτις τό σύμβολον της Ισχύος, τόν όποιον κατέβαλεν ή δύναμις του πνεύματος. Εκπροσωπεύει τό εργονμίαν μεγάλην ιδέαν, ήν ό καλλιτέχνης κατόρθωσε εν επιτυχώς να συμβολίση. Τά άλλα έργα, είνε ανάγλυφον του άειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου, άποδίδον όλην την καλοκαίγαθον φυσιογνωμίαν του, ή προτομή του ήρωϊκώς πεσόντος άξιοματικού Καμίρα, ή στηθεία εν τώ νεκροταφείω, και έν χαριέστατον σκίτσον ενός χορευτικού ζεύγους.

— Εν τή μεγάλη αίθούση του Πανεπιστημίου έν επισήμω τελετή, παρισταμένης όλοκλήρου της Βασιλικής οικογενείας και των άρχόν, έγινοντο τά άποκαλυπτήρια της προτομής του άειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου Α', υπό του Πρωτόνεως κ. Θ. Σκούφου, όστις και έσκαυόγραφησε τόν εθνομάρτυρα ήγεμόνα άριστα. Η προτομή ετέθη άριστοτά της προτομής του Βασιλέως Κωνσταντίου παρά τό 'Ακαδημαϊκόν βήμα, είνε δε έργον του γλύπτου κ. Γ. Δημητριάδου.

— Εν τώ Λυκαίω των 'Ελληνίδων ήνοιξε και εφέτος εκθέσις έρωσιτεχνών, ήτις συνολικώς δεν είνε άνωτέρα, ως άνεμένετο, της περυσινής. 'Εφέτος διοργανώθη όχι υπό του Καλλιτεχνικού τμήματος, αλλά υπό του 'Ερωσιτεχνικού, ένεκα δε τούτου έπεκράτησε μεγάλη επίεικεια. Έργα εξέτέθησαν 114, πάντα ζωγραφικά. Τά περισσότερα εκθέτου η κ. Τερσούλη και οι κ. κ. Δέλλιος και Δημητριάδης. Η κ. Τερσούλη, μόλις από διαιτίας λαμβάνουσα κατ' ιδίαν μαθήματα, παρουσιάζει μίαν εξαιρετικήν αντίληψιν, ιδίως πιστής άποδόσεως. 'Εκ των έργων της ιδιαιτέραν έμποιοϋν εντύπων τό Φθινόπωρον—μία γραφικωτάτη άποψις πνικής δένδροστοιχίας—ή Κληματαριά, και έν τοπειον. 'Αλλά και εις την άπεικόνισιν κατοικιδίων ζώων δεν ύστερεί.

'Ο κ. 'Ησαΐας πέρρι ειχε καλλίτερα έργα εκθέσει. Τό Λουτρακι και ή Κολοκυνθού είνε πολν καλά, αλλά τά Στάχνα, ό Ποννέντες, τά Γεράνια έπρατε να λείπουν.

'Ο κ. Δέλλιος άναδεικνύεται κάλλιστος ύδατογράφος. Κομψός εις την γραμμήν, άρμονικός εις τό χρώμα, λεπτός εις την αντίληψιν. Η 'Ακρόπολις, ό Καταράκτης, τό Ζάπτεϊον, τό ύτ' αριθ. 10 τοπειον

τά Προβάτα, ή αυτοπροσωπογραφία του είνε πολ καλά.

'Εκ των άνωγραφών—αι όποια παραδόξως είνε ελάτιστα—ππερέχουν ή Μυρδαλις της κ. Ρεδιάδου. Πολν καλά και έν τοπειον της. 'Επίσης διακρίνονται δύο τοπειά της δεσπ. Κογτολουκα. Μία κεφαλή γέροντος της δεσπ. Παπαμανώλη είνε πολν εκφραστική και καλά σχεδιασμένη.

'Άλλοι πίνακες αξίοι προσοχής είνε ή «Φράγες» της κ. Βελλίη, δύο σχεδιογραφήματα γυναικείων κεφαλών υπό των αδελφών δεσπ. Πεσμαζόγλου, έν τοπειον του κ. 'Αλεξίου, τό στεγόν της Κερκύρας της δ. Νιανίρα, ή «Προσευχομένη» του κ. Σγουρού και τινες σιλουέτες του κ. Κ. Δημητριάδου.

Περίεργα είνε τά έργα του κ. Πολυκανδηώτου. Είνε άποδιδακτος, ύπηρετεί δε ως φύλαξ των έν Μυκόνω άρχαιοτήτων. Είνε μίσ ιδιοφυία αξία ύποστηρίζεος.

ΣΥΝΑΥΔΙΑΙ

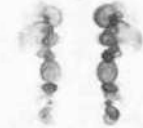
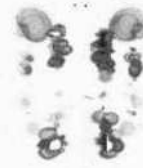
'Υπό του Συλλόγου «Παρνασσού» εδόθη προσπερις ύπερ των Οίκονομικών συσσιτίων. Οί κ. κ. Παλαμιάς και Πολέμης άπήγγειλαν ποιήματά των, άπήγγειλεν επίσης ή δεσπ. Κοιτοπούλη την «Στέλλαν Βιολάντη» με ύπόκρουσιν του κ. Καλομοίρη, ή κ. Φωκά έτραγοόδησε τραγοόδια του Σαμίρα, του Λαυράγκα και του Καλομοίρη, συνοδευόντων των δύο τελευταίων αυτοπροσώπως εις τό κλειδοκώμβαλον.

— Είς τό 'Ωδειον Λότνερ εδωσε συναυλίαν ή βιολίστρια δεσποινίς 'Αλεξάνδρα Φωτιάδου, μαθήτρια του κ. Σαίφερ. 'Εξετέλεσε με μεγάλην άκριβειαν έν δύσκολον πρόγραμμα, διακριθεΐσα εις την εκτέλεσιν της Σονάτας του Γρήγκ, του κανσέρτου (αρ. 2.) του Βενιάφσκη, της ρομάνς του Μπετόβεν, του «Perpetuum mobile» του Ρίς. Είς τό κλειδοκώμβαλον συνόδευσε η κ. Λιλή Λαμπίρη—Μόσσερ.

— Η ύψίφωνος κ. 'Αργ. Κυραρίση, ή άποσυνθεΐσα δυστυχώς του Μελοδράματος, έν συναυλία τιμηθείση υπό του Βασιλέως και των πριγκίπων έγραλε με την γλωσσικήν και εδοτροφον φωνήν της ποικίλας συνθέσεις έν οις και τρεΐς διά πρώτην φοράν εκτελεσθεισας, την μονωδιαν της Χρυσοθέμιδος εκ της «Ηλέκτρας» του Στράους, τό Νανούρισμα του Βαλακίρεν και τό Frühlingnacht του Ραχμάνινοφ. Προς τούτους έτραγοόδησε μέρη από τόν «Αυρωτόην» του Λαυράγκα και τόν «Πρωτομάστορα» του κ. Καλομοίρη συνοδευόντων εις τό πιάνο των συνθετών και της «Κοπέλλας τό νερό» του άειμνήστου Σαμίρα. Η δεσπ. Κοιτοπούλη άπαγγειλε την «Λυσδιαμόνα» του Σολωμού.

— 'Υπερ των οίκονομικών συσσιτίων της Μάνης εδόθη εις τό Δημοτικόν θέατρον συναυλία με εκλεκτότατον πρόγραμμα, εκτελεσθέν υπό των δεσπ. Κοφίδα, Μπουκλάικου και του πλαγκουλιστου κ. Χαροταίρη, συνοδεία του κ. Μητροπούλου.

— Η άριστοτέχνης του 'Ωδειου δεσπ. Λίσα Δαλεζίου μεσόφωνος, έπέδειξε την εκλεκτήν φωνήν της, ή όποια και επί σκηνης παροδικώς ήνωσθη. 'Ετραγοόδησε συνθέσεις Χένδελ, Σούμπερτ, Τομάς, Σαιν Σάνς, Δερμπυσού, Χολμές και άνα έν των ιδιικών μας συνθετών Σαμίρα, Καλομοίρη και Ξανθοπούλου. Διεκρίθη δι' την άκριβειαν και ευχέρειαν. Περισσότερον επιτυχώς άπεδόθησαν τά άσματα του Ντεμπυσύ, του Χολμές και τά 'Ελληνικά. 'Ο κ. Σούλτσος εξέτέλεσε με την γνωστήν δεξιοτεχνίαν του τέσσαρας εκλεκτάς συνθέσεις.

— Εν τή αίθούση του 'Ωδειου εδόθη συναυλία υπό της κ. 'Αργ. Βελουδίου και του κ. Λυκοόδη. Λίαν επιτυχώς εξέτέλεσαν τρεΐς σονάτας—την πέμπτην του Μπαχ, την εις τε έλασσον του Μπαχ, και μίαν σονάταν του Φράγκ. Οί εκλεκτοί εκτελεσται άπέδοσαν τάς δυσκόλους ατάς συνθέσεις με δύναμιν και τέχνην και άρμονίαν. 'Ο κ. Τριανταφύλλου έτραγοόδησε την «'Επιστολήν» του 'Υμπέρ, τούς «'Ερωτας του ποιητού» και τά «'Αάρκω» του Σούμαν, μίαν πλήρη μεταπτώσεον άριαν εκ του «'Ομπερόν» του Βέιπερ δυσκολωτάτην διά την άπόλυτον άκριβειαν του ρυθμού και έν άκόμη άσμα εκτός προγράμματος.

— Κατά την συναυλίαν ήν εδωσαν εις τό Δημ. θέατρον ό Λυρικός δούφρονος κ. Γ. Χατζηλοκάς έγραλέ μετά πολλής επιτυχίας ιδίως μελωδίας του Τόστι, αί όποια σπανίως γράλλονται. Η συμπράττουσα κ. Γιαννάρου έτραγοόδησε πολν καλά «'Αλκιστην». Εν συνοδεία δε μετά του κ. Χατζηλοκά «Ρουϋ—Μπλάς» και «'Αιδάν». 'Επίσης έτραγοόδησε τό «Περσίτην» της Ειρήνης» του κ. Ξανθοπούλου. Είς τό πιάνο συνοδευσε ό έρασιτέχνης κ. Τοιτσιλιάνος.

— 'Υπό την ύψηλιν προστάσιαν της πριγκίπισσης 'Ελένης του Νικολάου και πρωτοβουλία της «'Εταιρείας των θεατρικών συγγραφέων», του Πανελληνίου Μουσικού συλλόγου και επιτροπής εκ των κυριών Σερπείρη, Σλήμαν, Στράου, Ροΐδου έτελέσθη καλλιτεχνικόν μνημόσυνον του άειμνήστου Σπ. Σαμίρα δι' εκτελέσεως συνθέσεων του εις τό Δημοτικόν θέατρον ύπερπληρες εκλεκτού κόσμου ή Βασιλική οικογένεια έτίμησε την άναμνηστικήν εορτήν, ής τό μακρόν πρόγραμμα εξέτελέσθη μετά πολλής επιτυχίας. 'Ο κ. Γ. Λαμπελιά έσκαυόγραφησε τόν εκλιπόντα μαέστρον. 'Ο Μουσικός θίασος έπαίξε την β' πράξιν της «Πριγκίπισσης Σάσων». Η όρχήστρα του 'Ωδειου 'Αθηνών έπαίξε εκ της Φλόρα Μιράμπιλις τόν χορόν των 'Ανθέων και τόν χορόν των Δαιμονίων, έν σκέρτσον εκ της Μπελίλ, τό intermezzo εκ της «Μάρτυρος», και μίαν εικόνα χορίου εκ της β' πράξεως της «'Ερωτικής-Ιστορίας». Την διεύθυνον της όρχήστρας τιμής ένεκεν ειχον εκ περιτροπής οι συνθέται κ. κ. Βαλτετοιώτης, Λαυράγκας, Καλομοίρης και Σακελλαρίδης. Η δεσπ. Φ. Οίκονομάκου, τελειοφοίτος του 'Ωδειου τό πρώτον έμφανισθέντη, έτραγοόδησε την προσευχήν εκ της Μπελίλ και της «Κοπέλλας τό νερό», ό κ. Τριανταφύλλου μετά πολλής παραστατικότητος τό «Μάνα και Γυιός», την «'Εξομολόγησιν» και μίαν μονωδιαν εκ της «Μπελίλ» και ή δεσπ. Δημητριάκου τοϋλου τό «Ειδύλλιον» και την «'Ανοιξιν», έτελείωσε δε ή συναυλία με την εκτέλεσιν του μεγαλοπρεπούς 'Ολυμπιακού 'Υμνου υπό της όρχήστρας και της Μουσικής της φρουράς, διευθύνοντος του άρχιμουσικού κ. Σπ. Καΐσαρη.

Αί εισπράξεις άρκετά ίκανοποιητικά, κατά τό πλείστον θα διατεθούν προς κατασκευήν προτομής του άειμνήστου μουσουργού, μέρος δε θα δοθη εις την χήραν.

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

'Η διά τόν εορτασμόν της πρώτης εκατονταετηρίδος της 'Ελλ. έπαναστάσεως υπό την προεδρείαν του Βασιλέως επιτροπή άπετελέσθη διά Β. Δ. εκ του πριγκίπου Νικολάου ως αντιπροέδρου, του κ. Σ. Λάμπρου ως γεν. γραμματέως, του κ. Σ. Ράλλη ως ταμίου

και των κ. κ. Α. Ζαΐμη, Τιμ. Βάσσου, Αθ. Βότσαρη Ιω. Δραγούμη, Π. Καλλιγά, 'Αλ. Κανάρη, 'Ανδρ. Μισούλη, Πέτρου Μανφοιμάλη, 'Αλ. Σούτσου, Γ. Στρεΐτ, Α. Τσέλλου και 'Επ. Χαριλάου ως μελών. Η άνωτέρω 'Επιτροπή έχει τό δικαίωμα να εκλέγη ύποεπιτροπές προς παρασκευ.ν και εκτέλεσιν έργων, άγόνων, συνεδρίων και εορτών.

— 'Απέθανεν ό Μίνως Λιάπας, φιλόλογος και άρχαίος δημοσιογράφος, έξ 'Ηπείρου καταγόμενος. 'Εδημοσίεωσε υπό τό ψευδώνυμον «Ραδάμανθους» εις την Τεργεσταίαν «Ν. Ημέραν», ής ήτο άνταποκριτής έν 'Αθήναις, φιλολογικός διατριβάς, και εις 'Αθηναϊκάς μετέπειτα εφημερίδας. 'Επίσης διετέλεσεν άνταποκριτής έν 'Αθήναις της «Σημιαίς» του Λονδίνου, διακριθείς διά την εδύτητα της κρίσεως. Διετέλεσε επί βραχύν χρόνον καθηγητής της φιλοσοφίας εις τό Πανεπιστήμιον, κατόπιν δε Γεν. γραμματέως του 'Υπουργού της Παιδείας επ' άρκετόν χρόνον, εισιγηθείς πρακτικών μέτρων προς βελτίωσιν της εκπαίδεσεως.

— 'Απέθανεν έν Κερκύρα εις τών βραδυτέρων 'Ιονίων λογίων, ό 'Ανδρέας 'Ιδρωμένος. 'Ενεφανίσθη ως συγγραφέας πρό τεσσαρακονταετίας διά της μελέτης του περι των «Πηγών του 'Ιονίου Λικαίου», άλλ' άμέσως κατόπιν ήσχολήθη εις ιστορικώς σπουδές και εδημοσίεωσε, εκτός πολλών μικροτέρων μελετών, τούς «'Αγώνας των 'Ιονίων ύπερ της 'Ενώσεως», την «Συνοπτικήν 'Ιστορίαν της Κερκύρας» και τόν «'Ιωάννην Καποδίστριαν» εκδοθέντα έν τή Βιβλιοθήκη Μαρασλή. Τά έργα του διακρίνονται διά την άπ' εδύτητας αναδρομήν εις τάς πηγάς, την λεπτολόγον εξακριβωσιν των γεγονόντων, αλλά και την συνοπτικήν αυτών διατύπωσιν.

— Είς τό «Λύκειον των 'Ελληνίδων» ή κ. Κατσιφού όμίλησε περί Ποιήσεως και ή κ. Βασιλειάδου περί Τηλεπαθείας.

— 'Επί τή συμπληρωσει εικοσιεταετίας της έν τώ Πανεπιστημίου διδασκαλίας του καθηγητού κ. Α. Λαμβέρρη, επιτροπή προσέφερεν αυτώ μαρμαρίνην, κοινφ έράνω των μαθητών και συναδέλφων του κατασκευασθεισαν υπό του κ. Τόμπρου προτομήν του.

— Είς μίαν των διαλέξεων της 'Εταιρείας της ύγεινης ό Ιατρός κ. Γ. Παμπούκης, όμίλησε περί ύγεινης των πνευματικώς εργαζομένων.

— 'Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Δ. Χόνδρος εις τέσσαρα μαθήματα υπό τύπον διαλέξεων έν τώ 'Ωδείω εδίδαξε περί φυσικής θεωρίας της μουσικής.

— Η παρεπιδημούσα εις 'Αθήνας 'Ελβετις δεσποινίς Ζουβέ όμίλησεν έν τή φιλοξένω αίθούση της κ. Ούρ. Ζαβιτσιάνου περί Θεοσοφίας. 'Υπεστήριξε μετά Γαλατικής χάριτος τάς δοξασίας της Θεοσοφίας, ήτις αναπτύσσει τόν εσωτερικόν κόσμο και απαλλάσσει τούς ανθρώπους από τά χειδαία αισθήματα και την ύπελπισίαν. Η διδασκαλία της Θεοσοφίας—έν είδος ύπερμεταφυσικής—είνε άγνωστος σχεδόν έν 'Ελλάδι. 'Εν Παρισίοις κυρίως γίνεται μεγάλη προπαγάνδα.

— Εν τή «'Ακαδημία Γραμμάτων και Τεχνών» των Πατρών όμίλησεν ό κ. Ν. Λιβαδάς περί της «μεταγενεστέρως Λατινικής ποιήσεως», ό κ. Μ. 'Αθανασίου «περί του δράματος της 'Ιουδίθ», ό κ. Ν. Κεπαρίσης «περί της τύχης των ελληνικών καλλιτεχνημάτων διά μέσου των αίωνων», ό κ. Μ. Γούδας «περί του ύποβρυχίου από ιστορικής, ναυτικής και στρατηγικής άπόψεως», και ό Εισαγγελεύς των έρετών κ.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Δ. Ν. Δαμασκηνός «περί του εγκλήματος από κοινωνιολογικής απόψεως»

— Ο καθηγητής της άπαγγελίας κ. Μ. Σιγάλας εις την έτησίαν έσπερίδα του, έκτος του γνωστού ρεπερτορίου του, εκ του οποίου ιδιαίτερώς ηρρεσε ο «Αιποτάκτης» του Λερμοντόφ και ο «Κορυδαλλός» του Σέλ-λεϋ, παρουσίασε και νέας μαθητριάς του, με καταφανή την επίδρασιν της διδασκαλίας του. Τριήμερ Μανδολινάτας έποίηλε τας διαφόρους άπαγγελίας.

— Πρόεδρος του Συλλόγου των Έλλήνων μουσουργών, άντι του άποβιώσαντος Σαμάρα, εξέλεγή ο μέχρι τούδε άντιπρόεδρος κ. Λαυράγκα.

ΞΕΝΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

‘Απέθανεν εν Βερολίνω ο γνωστός κριτικός και κωμωδογράφος Όσκά Μπλύνμενταλ εις ηλικίαν 65 έτών.

— Απεβίωσεν εν Μονάχω, εν ηλικία 74 έτών η Λαΐδα Μπλεντροχάσετ, συγγραφέας διαφόρων πολιτικών, φιλολογικών και ιστορικών έργων. Τά βιβλία της περί της Στάελ και του Ταλλεϋράνδου μετεφράσθησαν εις πολλάς ευρωπαϊκάς γλώσσας. Το Πανεπιστήμιον Μονάχου έδειξε άπονεύει εις αυτήν, τιμής ένεκεν, τόν βαθμόν διδάκτορος της Φιλοσοφίας.

— ‘Απέθανεν εξηκοντούτης ο έν Λειψία καθηγητής της Θεολογίας Ρενέ Γρέγορ, όστις έν αρχή του πολέμου κατετάχθη ως έθελοντής εις τόν στρατόν διά να χρησιμοποιήσθω ως παράδειγμα εις τούς νεωτέρους και έπολέμησεν εις τας πρώτας γραμμάς.

— Απεβίωσε τόν περλεθόντα μήνα εις Λωζάννην, έν ηλικία 87 έτών, ο διάσημος Ρώσος γλύπτης Πάριμεν Ζαμπιέλο. Γένος άσίου οικογενείας, έδειξεν από μικράς ηλικίας μεγάλην επίδοσιν εις την τέχνην και τώ 1852 έλαβεν εις την ‘Ακαδημίαν των Καλών Τεχνών της Πετροπόλεως τό μέγα βραβείον της Ρώμης. Μετίξν των μάλλον όνόμαστων έργων λογίζονται οι άνδριάντες τών Τσάρων ‘Αλεξάνδρου Α’ και ‘Αλεξάνδρου Β’, οι όποιοι έγείρονται εις μίαν πλατείαν της Πετροπόλεως, ως και τό άγαλμα της ‘Τατιανης’, έμπνευσθén έξ ενός ποιήματος του Πούσκιν. ‘Επίσης κατεσκεύασε τό άγαλμα του Γκογκόλ, κατά παραγγελίαν της Νιεγι γενετήρας πόλεως του διασήμου συγγραφέως. Ο Ζαμπιέλο είχε νυμφευθί την αδελφήν του έπιστηθίου φίλου του Νικολάου Γκαΐϋ, του έπιφανούς Ρώσου ζωγράφου των ‘Αγίων Παθών.

— Ο καθηγητής Ζελίνσκι, Ρώσος σοφός, γνωστός ως δειγός έλληγιστής και λσινιστής και μεταφραστής πλείστων κλασικών ποιητών εις την ρωσικήν γλώσσαν, εξέλεγή έπίτιμιον μέλος της αυτοκρατορικής ‘Ακαδημίας των έπιστημών της Πετροπόλεως.

— Η διεθνής καλλιτεχνική ‘Εταιρεία της Ρώμης όργάνωσεν έκθεσιν έργων ζωγραφικής με θέματα πολεμικά, τά όποια οι καλλιτέχνη έσχεδιάσαν εις τά πεδία των μαχών.

— Είσοφοι άνεργούνται εις την ‘Αγγλίαν προς άνέγερσιν τιμητικού μνημείου εις τούς άποφοίτους του μεγάλου Κολλεγίου ‘Ητον, όσοι έχουν φρονευθί κατά τόν πόλεμον.

— Γίνεται σκέψις όπως μετατραπή επί τό άπλούστερον η Τουρκική γλώσσα ούτως όστε ν’ άνταποκρίνεται εις τας ανάγκας της εποχής. Θ’ άντικατασταθί τό

τόσον σύνθετον ‘Αραβικόν αλφάβητον με λατινικούς χαρακτήρας. Το ζήτημα έπεξεργάζεται έπιτροπή πολλών βουλευτών υπό την προεδρείαν του άντιπροέδρου της Βουλής Χουσεΐν Τζαζιτ μπέη.

— Ένας καθηγητής της Βάιμαρ ζητεί δι’ έπιστολής του δημοσιευθείς εις την ‘Εφημερίδα της Φραγκφούρτης να χρησιμοποιηθί και ο χαλκός των άνδριάντων του Γουλιέλμου Α’, και του Βίμαρκ και του Μόλτκε διά την κατασκευήν πορομαζικών. ‘Αν τά άγάλματα ταύτα—λέγει ο καθηγητής—είναι αληθώς καλλιτεχνικά έργα, ως ληφθούν έκτετρα διά να κατασκευασθούν εκ νέου εις άλλην κατάλληλον εποχήν. ‘Αν δε ή αξία των είνε μόνον ήθική, είναι εύκολον ν’ άντικατασταθούν διά μαρμάρον υπό μορφήν καλλιτέρας.

— Η Γαλλική ‘Ακαδημία των ‘Επιστημών διέγραψε πάντα τά Γερμανικής εθνικότητος άντεπιστέλλοντα αυτής μέλη.

— Πολύς λόγος γίνεται εις τό Παρίσι διά την καλλιτεχνικήν έκθεσιν ενός νέου ζωγράφου, του Βάν Δόνγκεν, ‘Ολλανδού ζωγραφίζοντος έκκεντρικά. Οι πίνακες των φαίνονται ως χροματιστός οκλαμάς. Και όμως πολούνται προς 7—10 χιλιάδας φράγκα.

— ‘Απέθανεν εις Παρισίους εις ηλικίαν 80 έτών ο ‘Ερρίκος Μαρξ, δημοσιογράφος, χρονογράφος της Παρισινής ‘Εφημερίδος.

— Ο ναός του ‘Αγίου Λωράν ντε Ντονζέν εις ‘Ολλανδίαν κατεστράφη υπό πυρκαϊάς. ‘Εν αύτφ ύπήρχον πολλάι εικόνες του Ρούμπενς και του Βάν Ντίκ.

— Απεβίωσεν ο Ογγρός Ρίχτερ, εκ των διασημότερων διευθυντών της έκτελέσεως των Βαγνερείων έργων εις τό Μπάροϋτ.

— Μεγάλην έντύπωσιν ένεποίησεν έν Γερμανίά τόμος πολεμικών σονέττων του νέου ποιητού βερώνου Γκόλτς. Ο κριτικός της ‘Εφ. της Φραγκφούρτης πλέκει ένδοσιώδες εγκώμιον.

— Τα ‘Ανακρόντια του ‘Ιταλού μουσουργου Τζαάκομο ‘Ορέφιτσι, εξέτελέσθησαν εις τό ‘Οδειον της Ρώμης και ηρρεσαν πολύ εις τό κοινόν.

Είνε τέσσαρα μικρά μουσικά κομμάτια, τά όποια διάπνεονται από την ίδίαν άπλην μελωδικήν γραμμήν, διανθίσματα υπερβολικά και χωρίς βάθος ψυχολογικόν, όπως αρμόζει εις μίαν δοκιμήν μελοποιήσεως της άνικροντίου ποιήσεως.

— Ο Κάιζερ έπισκεφθείς την Βιέννην εκάλεσε τόν δραματοργόν Μόλλερ και τόν συνεγάη διά τό έργον του ‘Οι Βισιλείς», εξέφρασε δε την έλπίδα ότι θα έμπνευσθί και άλλα έργα εκ της Γερμανικής ιστορίας. ‘Υπέδειξε δε ως δραματοποίησιμα τά πρόσωπα του Καρόλου, του Λουθήρου, του Φρειδερίκου Β’.

— Η δριμύτης της άντιγερμανικής σατύρας του ‘Ολλανδού γελοιογράφου Ραμιατκερς έν Μαδρίτη προέκάλεσαν αίματηράν μονομαζίαν.

‘Εν τή έκθέσει των έργων εις Γερμανός καθηγητής εξέφράσθη ήρωιστικός κατά του γελοιογράφου. ‘Ο ‘Ισπανός όργανωτής της έκθέσεως εξέητησέ τον, ό Γερμανός τόν εκάλεσε εις μονομαζίαν, ήτις και έγέγενε διά ξίφους υπό βαρυτάτους όρους. Τόση ήτο ή λύσσα της συγκρούσεως, όστε έθραύσθησαν τέσσαρα ξίφη. Το αποτέλεσμα ήτο ότι ο Γερμανός διετραπήθη εις τόν λαϊμόν, άποθανών μετ’ όλίγον.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ο κ. ‘Αδαμαντίου όμίλησεν έν τή ‘Αρχ. ‘Εταιρεία περί του Βυζαντινού Μουσείου των ‘Αθηνών. ‘Αφου έν αρχή έτόνισε την μεγάλην επίδρασιν ήν έσχε διά την γεννησιν της ‘Ιταλικής ‘Αναγεννήσεως η Βυζαντινή τέχνη, εξέητησε δι’ όλίγων τας μεγάλας προσόδους ως επ’ εσχότων εκτελεσάν αι Βυζαντιναι έρευναι, ως και τας φροντίδας προς διάσωσιν των Βυζαντινών μνημείων και άναστήλωσιν αυτών. Διεξοδικώτερον άνέφερε τά προσκτήματα του Βυζ. μουσείου, σημαντικώτατα διά την ποικιλίαν και τεχνικήν των σημασιών. ‘Ομίλησε διά τά γλυπτά έργα, τας εικόνας και τά μικροτεχνήματα, επιδεικνύων τά όραιότερα εξ αυτών εις προβολάς φρενείων εικόνων.

– Έν τή ‘Επιστημονική ‘Εταιρεία όμίλησαν, ο κ. Ι. Σφόρονος με θέμα ‘Αττικά τοπωνυμικά και τοπογραφικά προβλήματα (Καλλιόροη, Ένεάκρονος, Καισαριανή, ‘Αστερίου, Καρέα, Κουταλέα, Κυνηγιού, Θεολόγου) και ο κ. Χ. Χαριστινίδης με θέμα : ‘Παριστηνισμός εις Πολυδεύκην».

– Έν Ν. Φαλήρω κατεστάθη άρχαίον άγαλμα γυναικός καθήμενης. Μετεφέρθη εις τό άρχ. Μουσείον.

– Εις την Θεσσαλονικήν εξακολουθούν τας έργασιας διά την έξερευσιν των Βυζαντινών μνημείων. Αί άνακαταφάι εξέτάθησαν εις την άψίδα Γαλλαρίου και εις τόν ‘Ιππόδρομον. Εις τόν περιβολον του ναού του ‘Αγίου Γεωργίου και εις βάθος τριών μέτρων άνευρέθη τό μαρμάρινον βάθος του περιμήριου άμβωνος της Θεσσαλονίκης, ο όποιος ενόσκειται ήδη εις τό Μουσείον της Κωνσταντινουπόλεως. ‘Επίσης ο Βυζαντινός ναός της ‘Αγίας Παρμασκηνής, ο όποιος είχε διατεθί διά Βυζαντινόν Μουσείον, άπεδόθη εις την θείαν λατρείαν, μετατρέπεται δε εις Μακεδονικόν Μουσείον ο ναός του ‘Αγίου Γεωργίου, εις τόν όποιον θα κατατίθενται τά ιστορικά και καλλιτεχνικά αντικείμενα, όσα έχουν σχέση με την ιστορίαν της Μακεδονίας μέχρι των Τουρκικών χρόνων, και αυτών συμπεριλαμβανομένων.

– ‘Υπό του Μουσείου της Φιλαδελφείας ήγοράσθη άρχαίον ‘Ελληνικόν άνίγλον εισαχθέν εις την ‘Αμερικην κρησεία, άντι πολλών χιλιάδων δολλαρίων εξετιμήθη δε υπό του διευθυντού του Μουσείου ως έν εκ των άριστουργημάτων της ‘Ελληνικής τέχνης.

– Εις την τελευταίαν συνεδριάσιν της Παρισινής ‘Ακαδημίας των έπιγραφών ο κ. Μπαμπελίν περιέγραψε περιέργον νόμισμα ‘Ελληνικόν, τό όποιον τελευταίως απέκτησεν η συλλογή των μεταλλίων των Παρισίων. Εις την μίαν όψην κυρίσται η κεφαλή του Ρωμαίου Αυτοκράτορος Διοκλητιανού και εις την αντίθετον η Γερμανία αιχμάλωτος με ένδυμνι δούλης, με τά χείρας όπισθεν δεμένας. Νόμισμα τούαντης παραστάσεως ουδέν άλλο είνε γνωστόν. Το νόμισμα εκόπη εις τό νομισματοκοπείον της Προσιάδος έν Βιθυνία.

– Έν τή αύτφ ‘Ακαδημία ο κ. Λουί Λεζερ άνέκοινωσε περί των αρχαιολογικών ανακαλύψεων της ρωσικής άποστολής έν Τραπεζούντι. Ο κ. Ούσπινσκου, άρχηγός της έν λόγω άποστολής, έφερον εις φώς τεμαχία εικόνων του Αυτοκράτορος Κωνσταντίνου και της ‘Αγίας ‘Ελένης, του ‘Αγίου Δημητρίου, πολιούχου της Θεσσαλονίκης και του ‘Αγίου Εϋγενίου, πολιούχου της Τραπεζούντης. Κατόρθωσε να συλλέξη άρκετόν άριθμόν χειρογράφων και τεμαχία αρχιτεκτονικά εκ της εκκλησίας της Παναγίας και ανέκάλυψε τά λείψανα του νεκρού του αυτοκράτορος ‘Αλεξίου Γ’ άποβιώσαντος έν έτει 1390. Φαίνεται ότι ο τάφος του αυτοκράτορος τούτου παρεβύσθη και δευλήθη όλίγον χρόνον μετά τόν ένταφιασμόν.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

– Εξεδόθησαν παρά του Οίκου ‘Αγκάρας εις γλυφράν μετάφρασιν ‘Οι κληρονόμοι του Ρώμορς» υπό του γνωστού ‘Αμερικανού συγγραφέως Μάρκ Τουαίν. Είνε ένα από τά δυνατότερα έργα που έγράφησαν, μυθιστόρημα άπεράντου φαντασίας, εις τό όποιον περιγράφεται με μεγάλην παραστατικότητα ή πάλη μεταξύ του Δημοκρατικού και ‘Αριστοκρατικού πνεύματος.

– Τρία νέα βιβλία εξέδωσεν η ‘Φιλολογική Κυβέλη». Τους ‘Αλήτας» του Γκωκε, όστινες άποτελούν την πρώτην σειράν των έργων του. Το ‘Πράσινο Ραβδί» διήγημα του Γολσπυ, τό όποιον ενεπνεύσθη από μίαν παιδικήν του άνάμνησιν, και εις τό όποιον υποδεικνύει τόν τρόπον προς εύρεσιν της γλήνης και ευτυχίας. Τας ‘Εκλεκτάς σελίδας» του ‘Οσκά Ουάιλδ. Περιλαμβάνουν τά όραιότερα διηγήματα του άισθαντικού συγγραφέως, μεταξύ των όποιων και ο ‘Ερωτευμένος Πρίγκιψ», κατά μετάφρασιν άριστήν του κ. ‘Εμμ. Μαγκάκη, όστις απέδωσεν εκ του πρωτοτύπου τό ύφος του Ουάιλδ με μεγάλην έπιτιζίαν ως προς την γλωσσικήν έκφρασιν, πλήρη ζωής.

– Η έν τφ Λυκείω των ‘Ελληνίδων γενομένη διάλεξις του Τυμφορητού περί του ποιητού Καστή Παλαμά, εξέδόθη εις τεύχος, έπηξημένη. Είνε ένας ύμνος προς τόν ποιητήν της ‘Ασάλευτης ζωής». ‘Απεργυν ο όμηλητής λεπτομερείας, οδδ’ άπεπειράθη κριτικήν άνάλυσιν, ήτις βεβαίως θα άράσιωνε ικανούς κανούς θυμιάματος. ‘Ο,τι όμως χαρακτηρίζει τόν Τυμφορητόν είνε η ελλειπίεια, άξέμειντος δε ο πόθος του όπως γνωρίση εις τόν πολύν κόσμον τόν άπόριστον ποιητήν.

– Το καρτέ του φίλου μου Λέδινν», υπό Ν. Δρακουλίδου. Σκέψεις και έντυπώσεις της ζωής, τας όποιας περιβάλλει άοριστία και σκεπτικισμός. Είνε ψυχικά συναίσθηματα, με κάποιαν ιδιορρηθμίαν έκδηλωμένα.

– Παρά τας διεθνείς περιστάσεις, τας ήκιστα συντελεστικάς δι’ έκθεσιν βιβλίων, εξέδόθη και έφέτος τό ‘Μικρασιατικόν ήμερολόγιον» της δεσποινίδος ‘Ελένης Σφόρονος, ογκώδες και καλλιτεχνικόν—ένδέκατον ήδη έτος. Μελέται, ήθιογραφία, εύθυμογραφήματα, διηγήματα, ποιήσεις γνωστών λογίων άποτελούν έν ποικίλον όση και ενδιαφέρον πνευματικόν έντύπωμα. Ο τόμος είνε προς τούτους πλουσιώς είκονογραφημένος.

– Εξεδόθη υπό του ‘Οδειου ‘Αθηνών ‘Εκθεσις των πεπραγμένων του 1915, και έν παραρτήματι σημειώσεις και στατιστικοί πίνακες επί τή εικοστοεταστήριδι από της αναδιοργανώσεως του ‘Οδειου 1891-1915.

– Έν τή σειρά των έκδόσεων του ‘Συλλόγου των ‘Οφειλόμεν βιβλίων» εξέδόθη η ‘Αγία Σοφία», υπό του κ. Γ. Σωτηρίου. Έχουν γραφή όχι όλίγα διά τόν περιλαμπρον ναόν την ‘Ελλά. Χριστιανικής τέχνης, όστις άποτελεί μνημείον ιστορικόν, αρχιτεκτονικόν και καλλιτεχνικόν περιπόδαστον. Ο συγγραφέας δέν παρουσιάζει νεν έπιστημονικήν μελέτην, αλλά συνοψίζει εις 150 σελίδας, ότι πρέπει να γνωσθί από τους πολλούς. Είνε λαϊκή μάλλον μονογραφία περί του ναού καθ’ όλας τας περιόδους της υπάρξεώς του και κυρίως περί της τέχνης του. Τεσσαράκοντα εικόνες κοσμούν τό κείμενον.

– Παν. Δ. Καλογεροπούλου Τεκτονικά όμίλια. Τό έννοικιστάσιον. Η άστική ιδιοκτησία έν διωγμφ. Λόγος Θ. ‘Αποστολοπούλου. Τά προϊόντα των δρυών. Π. Γ. Γενναδίου. Μέτρα διά την οιαρκειαν της Χώρας υπό Π. Γ. Γενναδίου.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

– Η έκδοτική εταιρεία ‘Φιλολογική Κυβέλη» ήρξε σεν εκδίδουσα ‘Επιφυλλίδα», εβδομαδιαίον φιλολογικόν περιοδικόν με ύλην ενδιαφερόσαν.

– ‘Ναυτική και ‘Εμποροβιομηχανική ‘Επιθεώρησις» Διευθυντής Μιχ. Καλογεροπούλου. Τεύχος ‘Απριλίου.

– ‘Νέος Αΐων» ‘Εβδομαδιαίον πολιτικόν περιοδικόν Διευθυντής Γ. Παπαντωνιάκης.

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΡΩΣΣΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1917

ΜΕ ΔΡΑΧ. 131 ΠΕΡΙΠΟΥ

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ

ΡΟΥΒΛΙΩΝ 100

ΦΕΡΟΥΣΑΝ ΤΟΚΟΝ 5 0/0

Πρὶν ἐγγραφήτε μελετήσατε τὸ λεωτομερὲς ἀπόγραμμα τῆς ἐκδόσεως τὸ ὁποῖον κοκκορορεῖ ἡ Λαϊκὴ Τράπεζα.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1917—ΚΛΗΡΩΣΕΙΣ ΕΞ - ΔΡ. 1,200,000 ΚΕΡΑΗ

Καθ' ἐκάστην κλήρωσιν) Ἐκδίδονται 100,000 γραμμᾶτια ἀξίας δραχμῶν 400,000
) Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμμᾶτια ἀξίας δραχμῶν 200,000
 Ἐκαστὸν ἀξίωμα γραμμᾶτιον τιμᾶται δραχ. 4, δυνάμενον νὰ διαιρεθῇ εἰς τέσσαρα τέταρτα γραμματίου τιμώμενα μιᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη		Δραχμαί	Ἐν ὅλῳ
1	ἔξ	80,000	80,000
1	ἔξ	20,000	20,000
2	ἀπὸ	2,500	5,000
6	ἀπὸ	1,000	6,000
15	ἀπὸ	400	6,000
25	ἀπὸ	200	5,000
1950	ἀπὸ	40	78,000
2000			200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 30 Ἀπριλίῳ (13 Μαΐου) 1917, ἡ δευτέρα τῇ 18 Ἰουνίου (1 Ἰουλίου) 1917, ἡ τρίτη τὴν 30 Ἰουλίου (12 Ἀγούστου) 1917, ἡ τετάρτη τῇ 24 Σεπτεμβρίου (7 Ὀκτωβρίου) 1917, ἡ πέμπτη τῇ 26 Νοεμβρίου (9 Δεκεμβρίου) 1917 καὶ ἡ ἕκτη τῇ 31 Δεκεμβρίου 1917 (13 Ἰανουαρίου 1918).

Δι' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια ἀξίωμα γραμμᾶτια, πωλούμενα ἀντὶ τεσσάρων δραχμῶν ἰσχύοντα δι' ὀλόκληρον τὸ κέρδος, καὶ δυνάμενα νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέταρτα γραμματίου, τιμώμενα ἀντὶ μιᾶς δραχμῆς ἕκαστον καὶ παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς τὸ τέταρτον τοῦ κέρδους.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήθη ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοραζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατόπιν ἐιδικῆς μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμᾶτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδιον δραχμῶν, παρέχεται ἐπιπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 0/0, εἰς δὲ τοὺς ἀγοραζοντας διὰ μιᾶς ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμᾶτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας χιλίων δραχμῶν τοὐλάχιστον, παρέχεται ἐπιπτώσις 10 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἐπιπτώσις 5 0/0.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίου ἀπενθυντέον εἰς τὸ **Γραφεῖον Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων**, Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.

Ὁ Διευθυντής Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ